

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

בפני כבוד השופט שמואל בורנשטיין

מערעות
1. טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ
2. אסיא תעשיות כימיות בע"מ
3. טבע מדיקל בע"מ
4. פלנטקס בע"מ
5. אביק בע"מ

באמצעות ב"כ עוה"ד מנחם טולצ'ינסקי, יצחק מרציאנו,
אלעד מירוויס

נגד

משיב פקיד שומה ירושלים

באמצעות ב"כ עוה"ד חגי דומברוביץ', רועי כהן

פסק דין

- 1 פתח דבר:
1. לפניי ערעורים מאוחדים על צווים שהוצאו על ידי המשיב, פקיד שומה ירושלים, לשנות המס 2008-2011 מכוח סעיף 152(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א - 1961 (להלן: "**פקודת מס הכנסה**" או "**הפקודה**"). יצוין כי הערעורים הוגשו תחילה לבית המשפט המחוזי בירושלים, והועברו לבית משפט זה בהתאם לבקשת הצדדים ועל פי החלטה מיום 23.5.2018.
2. המערערת 1, טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ (להלן: "**טבע**" או "**חברת האם**") היא חברה תעשייתית לפי חוק עידוד התעשייה (מיסים), התשכ"ט-1969 (להלן: "**חוק עידוד התעשייה**"). מנייתיה של טבע, המתמחה בייצור תרופות וחומרים פעילים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 לתעשייה הפרמצבטית, נסחרות בבורסות בישראל ובארה"ב. לטבע אתרי ייצור,
2 מחקר, שיווק והפצה ברחבי העולם, לרבות בישראל, בצפון אמריקה ובאירופה. חלק
3 ניכר מתוצרתה של טבע נצרך בשוק בארצות הברית.
- 4 .3 בהתאם לסעיפים 23 ו-24 לחוק עידוד התעשייה הגישה טבע את דו"חותיה לצרכי
5 מס לשנות המס 2008-2011 במאוחד עם החברות הבנות שלה: אביק מעבדות
6 ביולוגיות טבע בע"מ; אסיא תעשיות כימיות בע"מ; טבע מדיקל בע"מ, פלנטקס
7 בע"מ; אביק בע"מ (להלן כולן יחד: "החברות הבנות").
- 8 .4 טבע והחברות הבנות (להלן יחד: "המערערות", ולשם הנוחות והקיצור, ולפי העניין,
9 גם "טבע"), מחילות על עצמן את הוראות חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959
10 (להלן: "חוק לעידוד השקעות הון" או "החוק") ומדווחות על הכנסותיהן לצרכי מס
11 בהתאם. לטבע וכן לחברת הבת אסיא תעשיות כימיות בע"מ (להלן: "אסיא") מספר
12 תכניות השקעה מאושרות, שחלות עליהן הוראות החוק כנוסחו לפני תיקון 60
13 (להלן: "מפעל מאושר"), וכן מספר תכניות השקעה שעליהן חלות הוראות החוק
14 כנוסחו אחרי תיקון 60 ולפני תיקון 68 (להלן: "מפעל מוטבי").
- 15 .5 החל משנת המס 2009 דוחותיהן הכספיים של המערערות מנוהלים במט"ח (דולר)
16 בהתאם לסעיף 130א לפקודת מס הכנסה ולתקנות הרלוונטיות.
- 17 .6 בין המערערות למשיב התגלעו מספר רב של מחלוקות, בגין חלקן נוהלו זה מכבר
18 הליכים משפטיים בקשר עם השומות לשנות המס 2005 עד 2007, ואלו הסתיימו
19 בהסכם פשרה אשר נחתם בין הצדדים ביום 11.11.2013 (להלן: "הסכם הפשרה");
20 צורף כנספח א' לתצהיר הגב' שרה צפורי – להלן: "צפורי" - מטעם המשיב). לנוכח
21 האמור בהסכם הפשרה, צומצמה יריעת המחלוקת בערעורים דן למספר סוגיות,
22 כמפורט להלן.
- 23 **הסוגיות שבמחלוקות:**
- 24 .7 **ניהול החשבונות המשותפים** - הצדדים נחלקו בשאלה כיצד יש לראות את יתרות
25 הזכות הקיימות לטובת החברות הבנות בספרי טבע, כתוצאה מניהול חשבונות בנק
26 משותפים, והאם יתרת החו"ז של אסיא בספרי טבע עולה כדי דיבידנד, כטענת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 המשיב. לטענת המערערות, אין מדובר כלל בדיבידנד אלא בכספים המיועדים
2 לשימוש עצמי ולשימוש חברות אחרות בקבוצה, כאשר הטעם היחיד שעמד ביסוד
3 ניהול החשבונות המשותפים הוא טעם עסקי, שעיקרו השגת "יתרון לגודל".
- 4 **8. יישום סעיף 51(ח) לחוק עידוד השקעות הון** – ברקע מחלוקת זו עומדות ארבע
5 עסקאות רכישה של חברות זרות שביצעה טבע באמצעות חברות בנות, נכדות או
6 נינות (בדרך של "מיזוג הופכי משולש") בין השנים 2006-2011: בשנת 2006 נרכשה
7 חברת Ivax Corporation (להלן: "Ivax"); בשנת 2008 נרכשה חברת Barr
8 Pharmaceuticals Inc. (להלן: "Barr"); בשנת 2010 נרכשה חברת Merckle
9 Ratiopharm Group (להלן: "Ratiopharm"); ובשנת 2011 נרכשה חברת
10 Cephalon Inc. (להלן: "Cephalon") (להלן ביחד: "**החברות הזרות**"). טענת
11 המשיב בהקשר זה היא שהעברת סכומי המזומן לרכישת החברות הזרות, היא בגדר
12 "שימוש" ברווחים הפטורים של טבע שדינה כדן חלוקת דיבידנד בהתאם לסעיפים
13 51(ח) ו-51(ב)(1) לחוק. מנגד, המערערות סבורות כי אין להחיל את הוראות סעיף
14 51(ח) על ארבע הרכישות הנ"ל, שכן לשיטתן הסעיף חל רק כאשר הרווחים מועברים
15 לבעלי המניות, ולא כאשר אלה משמשים לרכישת חברות בנות. עוד טוענות
16 המערערות כי עמדתן תואמת את האופן בו נהגה רשות המיסים במשך שנים רבות,
17 כך שעומדת לה אף טענת הסתמכות. המשיב מבסס את עמדתו בסוגיה זו, בין היתר,
18 על חוות דעת שניתנה מאת עו"ד אבי ליכט, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, מיום
19 24.9.2012 (להלן: "**חו"ד ליכט**"); צורפה כנספח 4 לתצהיר מר מיכאל אסולין -
20 להלן: "**אסולין**" - מטעם המשיב), לפיה יש לפרש את הסעיף כחל כל אימת שהרווחים
21 יוצאים מהמסגרת התאגידית, ולפיכך גם כאשר אלה משמשים לרכישת חברות בנות
22 או להשקעה בהן; המערערות, מצידן, מסתמכות על האמור באותה חוות דעת באשר
23 למצב שהיה קודם נתינתה.
- 24 **9. השימוש ב"מחסנית" לצורך רכישת החברות הזרות** – ברקע מחלוקת זו עומדת
25 הודעתה של טבע בדבר תשלום מס חברות בסך של 1.7 מיליארד ₪ בהתאם להוראות
26 תיקון 69 לחוק, וזאת בגין "הכנסה צבורה נבחרת" בסכום של כ-27 מיליארד ₪
27 (התיקון נועד להעניק הטבות מס לחלוקת "רווחים כלואים"). כפועל יוצא מהודעתה
28 זו, עמדה לרשות טבע "מחסנית" של רווחים פטורים בסך של כ-25.8 מיליארד ₪
29 שאותה ניתן לנצל לשימושים שונים, ללא תשלום מס, ובכלל זאת לצורך רכישת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 חברות בנות (ככל שתתקבל טענת המשיב כי על רכישות אלו חל סעיף 51(ח) לחוק).
2 המחלוקת בעניין זה נוגעת לגובה הסכומים ששימשו את טבע לצורך הרכישות,
3 וממילא להיקף ניצול "המחסנית". לטענת המערערות, הסכומים ששימשו את טבע
4 ממקורותיה לצורך רכישת Ivax ; Barr ; ו- Ratiopharm נמוכים באופן משמעותי
5 מאלה הנטענים על ידי המשיב (אין מחלוקת לגבי סכום המזומן ששולם ברכישת
6 Cephalon), כך שהסכומים ששימשו לצורך כל ארבע הרכישות, ממילא נמוכים
7 מ"המחסנית" העומדת לרשותה, ולפיכך אף לפי גישת המשיב לעניין תחולת סעיף
8 51(ח) לחוק, אין הן חייבות במס. בתוך כך, אף התעוררה מחלוקת בדבר משמעות
9 הסכם הפשרה. לטענת המשיב, במסגרת הסכם הפשרה טבע הסכימה לעמדתו
10 העקרונית באשר לתחולת סעיף 51(ח) לחוק על רכישת Ivax. לטענת טבע, אין
11 בהסכם הפשרה, הקובע כי ההכנסה הצבורה הנבחרת מתייחסת גם להשקעתה של
12 טבע ב-Ivax, משום ויתור על הטענה לפיה אין להחיל כלל את הסעיף הנ"ל על רכישת
13 Ivax, באותו אופן שאין להחילו על רכישותיה האחרות.
- 14 **10. שינוי שיטת הדיווח במכירת הקופקסון** - מחלוקת זו קשורה להיקף ההטבה לה
15 זכאית טבע בגין ההכנסות ממכירת תרופת הקופקסון בעקבות אישור תכנית
16 השקעה, הטבה הנגזרת מהשוואת המחזור בשנה השוטפת ל"מחזור הבסיס"
17 והגידול במחזור. המחלוקת נוגעת לשוני בין מחיר מכירת הקופקסון בתקופה בה
18 טבע שיתפה פעולה עם חברת Sanofi Aventis U.S. LLC (להלן: "אוונטיס"),
19 חברת תרופות בינלאומית עמה התקשרה טבע במערכת הסכמית שעניינה בשיווק,
20 הפצת ומכירת התרופה, לבין מחיר המכירה לאחר סיום שיתוף הפעולה וכאשר טבע
21 החלה לבצע בעצמה את כל פעולות ההפצה והמכירה של התרופה. לטענת המשיב,
22 יש לחשב את מחזור הבסיס ואת מחזור השנה השוטפת על בסיס "מכנה משותף
23 אחיד". מנגד, לעמדת המערערות, קיים שוני מהותי בין שתי תקופות אלה, בעיקר
24 נוכח ביטול חלוקת הסיכונים שהייתה בין טבע לבין אוונטיס, כאשר מחיר המכירה
25 של הקופקסון משקף שוני מהותי זה. לפיכך, אין כל מקום לבצע התאמות במחזור
26 הבסיס או במחזור השנה השוטפת.
- 27 **11. חישוב יחס המחזורים באסיא בקשר עם מיזוגה עם טבע טק** - בעקבות מיזוג שתי
28 החברות נוצר הצורך לפצל את "מחזורי הבסיס" של תכניות ההשקעה שהיו קיימות
29 ערב המיזוג, ובכלל זאת תכנית מס' 535 של חברת טבע טק. טיוטת אישור המיזוג

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 קבעה את עקרונות הפיצול האמור והמחלוקת בין הצדדים נוגעת לאופן שבו יש
2 ליישם. טבע טוענת כי פיצול מחזור הבסיס של תכנית 535 צריך להיעשות על פי
3 הוראות סעיף 3.1.1 לטיוטת אישור המיזוג – סעיף הקובע כי ביחס לתכניות ששנת
4 הפעלתן היא שנת 2000 ואילך – הפיצול ייעשה בהתאם לסעיף 74 לחוק, דהיינו,
5 בהתאם למחזורים של השנה שקדמה לשנת ההפעלה. מנגד, המשיב, אשר הבהיר כי
6 לשיטתו המחלוקת בעניין זה נוגעת לאופן הפיצול של מחזור הבסיס בין שתי תכניות
7 שהופעלו עוד בטרם המיזוג – התוכנית שהייתה בחברת טבע טק, וזו שבחברת אסיא
8 - טוען כי לצורך קביעת הפרש ההרחבה של תכניות אלה יש ליישם את סעיף 3.1.2
9 לטיוטת המיזוג, המתייחס לאופן חלוקת יתרת המחזור המאוחד בין תכניות
10 שהופעלו בטרם המיזוג.
- 11 **12. ייחוס הוצאות מחקר ופיתוח – הוצאות המחקר והפיתוח של טבע לשנות המס**
12 **שבערעור, המסתכמות בסך כולל של כ-1.9 מיליארד דולר, נוכח כך שהוצאות אשר**
13 **ניתן ליחסן להכנסותיה (הפטורות) של טבע מפעילותה בחטיבת תרופות המקור**
14 **(התרופות האתיות - קופקסון ואזילקט), נוכח מאותן הכנסות, ואילו יתרת ההוצאות**
15 **נוכו כנגד שאר ההכנסות (החייבות). לטענת המשיב, מאחר שהוצאות המו"פ,**
16 **במהותן, אינן כרוכות באף לא אחת מחטיבות הייצור של טבע, יש להתיר את ניכוי**
17 **מכלל ההכנסות באופן יחסי, בהתאם לעקרונות שבסעיף 18(ג) לפקודה. לטענת**
18 **המערערות, עמדת המשיב אינה עולה בקנה אחד עם לשון סעיף 20 לפקודה,**
19 **המהווה דין ספציפי המתיר לנישום לנכות הוצאות שהוצאו לצרכי מו"פ לפי שיקול**
20 **דעתו, ואינו מטיל כל מגבלה על אופן הניכוי.**
- 21 **13. תיאום הוצאות מימון - המדובר בהוצאות מימון הנוגעות לשלוש פעילויות: (א)**
22 **הוצאות מימון שהוצאו לשם רכישת חברת Barr; (ב) הוצאות הפרשי שער הקשורות**
23 **למימון רכישת חברת Ratiopharm; ו- (ג) הפסד מעסקת גידור, הקשור אף הוא**
24 **לרכישת חברת Ratiopharm. לטענת המשיב, המדובר בהוצאות הוניות שאין מקום**
25 **להתיר ניכוי. המערערות טוענות, מנגד, כי יש להתיר את הוצאות המימון ששימשו**
26 **לרכישת Barr וכן את הוצאות הפרשי השער בקשר לרכישת Ratiopharm, שכן**
27 **רכישת חברות אלו תרמה להרחבת פעילותה של טבע בישראל, ולפיכך המדובר**
28 **בהוצאות שהוצאו לשם יצירת הכנסה. אשר להפסד מעסקת הגידור נטען כי טבע**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ביצעה את העסקה מתוך מטרה להגן על פעילותה השוטפת מפני השינויים בשערי
2 המטבע, וכי סיווג ההוצאות יקבע בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים.
- 3 14. **קנס גירעון** – המשיב הטיל קנס גירעון על טבע, ואילו האחרונה טוענת כי אין מקום
4 להטלתו, ובכל מקרה, כי המשיב זנח טענתו בעניין זה.
- 5 **ניהול החשבונות המשותפים:**
- 6 **טענות המערערות בתמצית**
- 7 15. אין בניהול החשבונות המשותפים משום ויתור כלשהו מצד החברות הבנות, לרבות
8 חברת אסיא, על הכספים המצויים באותם חשבונות וחלוקתם כדיבידנד לחברת
9 האם. מנגנון ניהול חשבונות משותפים, הידוע גם כהסדר "Cash Pooling", הוא
10 שכיח ומקובל בקונצרנים גדולים, ובמקרה דנן הוכח כי הטעם היחיד שעמד ביסוד
11 העניין הוא טעם עסקי של נוחות ו"יתרון לגודל".
- 12 16. כוונת טבע והחברות הבנות הייתה להעמיד את הכספים לרשות החשבונות
13 המשותפים, לשימושן העצמי ולשימוש החברות האחרות. לכוונה זו ניתן למצוא
14 מספר ביטויים מובהקים: טבע זקפה לזכות או לחובת החברות הבנות (לפי העניין
15 והשימוש), ריבית אשר חושבה לפי סעיף 3(ג) לפקודה; הפעילות של החברות השונות
16 שיקפה צרכים עסקיים, ולא ויתור על הכספים וחלוקתם כדיבידנד; כאשר הצדדים
17 ביצעו פעולות פיננסיות, **החורגות** מאותה פעילות עסקית שוטפת שהתבצעה דרך
18 החשבונות המשותפים, הדבר קיבל ביטוי נפרד בספרי החברות.
- 19 17. עמדת המשיב, הרואה ביתרת הזכות של אסיא משום דיבידנד שחולק על ידי אסיא
20 לטבע, לוקה במספר כשלים, ובכל מקרה אין מקום לראות כדיבידנד את מלוא יתרת
21 הזכות של אסיא בספרי טבע, שכן יתרה זו משקפת גם פעילויות "פנים חברתיות"
22 נוספות, ולא בכדי במסגרת הסכם הפשרה הופחתו יתרות אלו.
- 23 **טענות המשיב בתמצית**
- 24 18. יש לקבוע כי אסיא חילקה לטבע דיבידנד וכי סך של 2,837,792 ₪ מקורו בהכנסות
25 מוטבות, שכן נסיבות המקרה תומכות בכך שהחשבונות המשותפים שימשו בפועל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 למשיכת כספים "חד כיוונית" של טבע מאסיה, וכל טענה בדבר כוונת הצדדים,
2 שכלל לא הוכחה, לא יכולה לשנות עובדות אובייקטיביות אלו.
- 3 הנסיבות המוכיחות כי המהות הכלכלית האמיתית של יתרת החו"ז היא משיכת
4 עודפי המזומנים של אסיה, ולא ביטוי ליתרת מזומנים בחשבון משותף הן, בין
5 היתר, אלו: הסיכונים והסיכויים בקשר לחשבונות הם של טבע; כספים של אסיה
6 בחשבונות שימשו חברות אחרות; פירעון הלוואות "מיוחדות" נעשה באמצעות
7 הגדלת יתרת החו"ז; יתרת החו"ז של אסיה בספרי טבע "נסגרה" באמצעות חלוקת
8 דיבידנד.
- 9 לגבי טענות המערערות לפגמים בתחשיב, הרי שההסכמה שהושגה ביחס לשנים
10 2005-2007 הייתה לצרכי פשרה, כאשר המשיב לא קיבל את אופן החישוב של
11 המערערות. מעבר לכך, המערערות לא הציגו חישוב חלופי מסודר, אלא הסתפקו
12 בהעלאת טענות כלליות, שלא כומתו ולא נתמכו בראיות.
- 13 מנגד, מהראיות שכן הוצגו עולה, כאמור, כי טבע נוהגת בכספיה של אסיה מנהג
14 בעלים, וכי מדובר במשיכת כספים מאסיה שנעשתה בצורה עקבית וממושכת לאורך
15 שנים, בלי יכולת אמיתית להשיבם, זולת אם יחולקו כדיבידנד.
- 16 ניהול החשבונות המשותפים – דיון והכרעה
- 17 כאמור, טבע היא חברה תעשייתית לפי חוק עידוד התעשייה. טבע הגישה את דוחות
18 המס שלה בקשר עם שנות המס שבערעור במאוחד עם חברות הבנות שלה, ובעלות
19 טבע והחברות הבנות מפעלים מאושרים בגינם הן זכאיות להטבות מס מכוח חוק
20 לעידוד השקעות הון.
- 21 במהלך שנים רבות, טבע והחברות הבנות ניהלו חשבונות עו"ש "משותפים"; לטענת
22 המערערות שותפות זו בחשבונות העו"ש משמעה כי לכל אחת מהחברות בעלות
23 בחלק יחסי מהחשבונות המשותפים, כאשר חלק זה נגזר מהתקבולים והתשלומים
24 הנזקפים לכל אחת מהן (ראו את האמור בפסקאות 10 ו-13 לתצהיר רו"ח ששון המל
25 מזרחי, מנהל תחום מס ישראל בטבע (להלן: "מזרחי")).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 התנועות בחשבונות המשותפים כללו, בעיקר, תקבולים ממכירת המוצרים של
2 החברות, וכן תשלום לספקים, כאשר בעת ביצוע תשלומים מהחשבונות המשותפים
3 עבור כל אחת מהחברות, נעשה שימוש ביתרות המזומנים הנמצאות באותה עת
4 בחשבונות (ראו פסקאות 11-12 לתצהיר מזרחי).
- 5 22. המחלוקת בין הצדדים בהקשר זה ממוקדת ביתרת זכות אסיא בספרי טבע, אשר
6 במהלך השנים גדלה והגיעה לסך של כ-5,347 מיליוני ש"ח (נכון ליום 31.12.2010).
7 בהסכם הפשרה נקבע כי חלק מיתרת הזכות של אסיא ליום 31.12.2006 בסכום של
8 כ-1,762 מיליוני ש"ח ייחשב כדיבידנד בידי טבע בשנת 2006. לטענת המשיב, יתרת
9 הזכות בסך של 3,584 מיליוני ש"ח (5,347 מיליוני ש"ח בהפחתת הסך הנ"ל של 1,762
10 מיליוני ש"ח) היא דיבידנד שחילקה אסיא לטבע, באופן הגורר חבות במס. לטענת
11 המערערות, יתרה זו היא אך ורק ביטוי לחלקה היחסי של אסיא בחשבונות
12 המשותפים ואין בבחינת דיבידנד.
- 13 במחלוקת זו בין הצדדים סבורני כי הצדק עם המשיב.
- 14 23. איני מתעלם כלל ועיקר מטענת המערערות לפיה בניהול חשבונות משותפים של
15 חברות הקבוצה טמונים יתרונות עסקיים מובהקים. אלא שבכך לא סגי, שכן
16 המהות הכלכלית האמיתית של פעולה, לא רק שאינה נגזרת מהשם או הכינוי שניתן
17 לה על ידי הצדדים, אלא שאף אם זו בוצעה מלכתחילה למטרה "כשרה", ולא על
18 מנת להביא להפחתת מס, עדיין יש לבחון האם בסופו של יום, המצג שהוצג על ידי
19 הצדדים בקשר אליה משקף נאמנה את מהותה האמיתית כפי שזו נלמדת
20 מהתשתית הראייתית הקיימת (ראו למשל: ע"מ (מחוזי מרכז) 15-02-34660 **צמל**
21 **יעקובסון בע"מ נ' פקיד השומה פתח תקווה** (27.8.2015)). צודק המשיב הטוען כי
22 לעניין זה אין מקום להבחנה בין יחיד בעל חברה, המושך כספים מהחברה בבעלותו,
23 שלגביו יש לשאול האם מדובר כדיבידנד בידי או בהלוואה (ראו: ע"א 9412/03 **חזן**
24 **נ' פקיד שומה נתניה**, פ"ד נט(5) 538 (2005); ע"מ (מחוזי חיפה) 964/07 **הזאע חלבי**
25 **נ' פקיד שומה חיפה** (9.7.2010); ע"מ (מחוזי ירושלים) 1911-10-10 **ש.י שם טוב**
26 **בע"מ נ' פקיד שומה ירושלים** (24.6.2013)) - לבין חברת-אם המושכת כספים
27 מחברת-בת; ככל שלגבי הראשון, לא תתקבל טענתו כי הוא מנהל "חשבון משותף"
28 עם החברה מטעמים עסקיים ועל מנת להשיג "יתרון לגודל", וכי הכספים נמשכו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 כהלוואה ולא כדיבידנד, כך, **ובאותן נסיבות**, אין מקום לקבל את טענת חברת האם
2 ביחס לכספי חברת הבת.
- 3 סבורני כי התשתית הראייתית בעניין שבפני מלמדת כי יתרת כספי אסיא, המצויים
4 בחשבונות המשותפים, מהווים דיבידנד בידי טבע. הראיות מצביעות על כך כי
5 העברת הכספים הייתה "חד כיוונית" מחברת הבת לחברת האם, כאשר האחרונה
6 נוהגת בכספים אלה מנהג בעלים, וללא אפשרות אמיתית בידה לפרוע את יתרת
7 החו"ז שלא באמצעות דיבידנד. תשתית ראייתית זו כוללת את כל המפורט להלן.
- 8 **ראשית**, לא הוכח שהחשבונות המשותפים הם אמנם בבעלות כל החברות, כפי
9 שנטען על ידי מזרחי (ראו עדות מזרחי בפרוטוקול מיום 25.9.2019 עמ' 63 ש' 23 –
10 עמ' 64 ש' 16). אין ספק כי הוכחת הבעלות בחשבון היא פשוטה למדי, והעדרו של
11 מסמך בעניין זה אומר דרשני. מכל מקום, וכאמור, גם אם כל החברות היו רשומות
12 כבעלות בחשבון, לא היה בכך כדי לשנות את המהות הכלכלית האמיתית, מקום
13 שבו מסתבר כי טבע נוהגת בחשבונות "המשותפים" כבשלה, וכי העברת הכספים
14 אליהם היא תמיד "חד כיוונית".
- 15 **שנית**, הסכם המעגן את מערכת היחסים בין החברות השונות ביחס לניהול
16 החשבונות המשותפים לא הוצג על ידי המערערות, ומזרחי אף העיד כי מעולם לא
17 ראה אותו (פרוטוקול עמ' 73 ש' 21 – עמ' 74 ש' 7).
- 18 כידוע, הימנעות נישום מהבאת ראיה מקימה חזקה שבעובדה, הנעוצה בהיגיון
19 ובניסיון חיים, לפיה דין ההימנעות כדין הודאה בכך שאילו הובאה אותה ראיה, היא
20 הייתה פועלת לחובתו (ראו: ע"א 9656/05 שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציד בניה
21 בע"מ (27.7.2008); ע"א 2275/90 לימה חברה ישראלית לתעשיות נ' רוזנברג, פ"ד
22 מז (2) 605 (1993); ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה (4)
23 651 (1991)).
- 24 **שלישית**, ניכר כי הסיכונים והסיכויים הגלומים בכספים המצויים בחשבונות
25 המשותפים, רובצים לפתחה של טבע; יתרת המזומנים בחשבונות הבנק נרשמת
26 בספרי טבע בלבד, כאשר לאסיא נזקפת הכנסת מימון בגובה הריבית הנקובה בסעיף
27 3(י) לפקודה, ואילו ריווחים העולים על כך, או הפסדים, נזקפים לספרי טבע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ראו בהקשר זה סעיף 17 לתצהיר מזרחי וכן עדותו בפרוטוקול מיום 25.9.2019 עמ'
2 77 שורות 6-13:
- 3 **"עו"ד כהן: אז אם אני מפנה אותך לסעיף 17 ד' לתצהיר**
4 **שלך, אתה אומר מפורשות שטבע לא מחשבת**
5 **את התשואה שהכספים הניבו בפועל ונותנת**
6 **לחברות האחרות 3(י), והיא עצמה או שהיא**
7 **סופגת את ההפסד או שהיא מרוויחה קצת?**
8 **העד, מר מזרחי: אנחנו, עוד הפעם, כמו שאמרתי, מנגנון החישוב**
9 **שלנו הוא רק מטעמי נוחות...**
10 **כי עכשיו לחשב עבור כל חודש את פערי הריבית**
11 **בין הריבית שהתקבלה, זה לא ישים, אנחנו**
12 **מאבדים פה את יתרונות הגודל. התשובה היא**
13 **שאנחנו מחשבים לפי 3(י), במידה ויש רווח או**
14 **הפסד זה נשאר ברמה של טבע."**
- 15 כאמור, העובדה כי חשבון משותף נוצר "מטעמי נוחות" ותוך השגת "יתרון לגודל",
16 ובאותו אופן ומאותם נימוקים מפוצלות ההכנסות וההפסדים בין חברת האם
17 וחברות הבת, אינה מצדיקה להתעלם מהמהות הכלכלית האמיתית של הפעולה בה
18 מדובר, הנגזרת, בין היתר, מהשאלה האם טבע נוהגת בחשבונות המשותפים מנהג
19 בעלים והאם היא זו שנושאת בסיכונים ובסיכויים הגלומים בכספים המצויים
20 בחשבונות אלה.
- 21 28. בנוסף, בעוד שלטענת מזרחי חברת האם הקפידה שיהיו לה די מזומנים לשימושה
22 מבלי שתידרש לעשות שימוש ביתרת המזומנים של חברות הקבוצה (סעיף 16
23 לתצהיר מזרחי), הרי שמסתבר כי בשנה הרלוונטית, ואף בשנה שקדמה לה, יתרות
24 המזומנים בדוחותיה הכספיים של החברה האם היו נמוכות משמעותית וזניחות (כ-
25 14% בשנת 2009 וכ-7% בשנת 2010) ביחס ליתרת החו"ז של אסיא (ראו סעיף 11
26 לתצהיר צפורי וכן דוחות החברות שצורפו כנספח ב' לתצהירה). הדבר מלמד כי
27 בשנים אלו נעשה שימוש בכספי אסיא בחשבונות המשותפים על ידי חברת האם או
28 מי מחברות הקבוצה.
- 29 ראו בהקשר זה אף את עדות מזרחי בפרוטוקול בעמ' 69 ש' 14 – עמ' 70 ש' 15:
- 30 **ש" אתה כותב בתצהיר שלך שטבע הקפידה, נכון?**
31 **הקפידה? זה המילים?**
32 **כן, נכון.**
33 **ת: הקפידה שתמיד היא לא תעשה שימוש במקורות של**
34 **ש: אחרים, ואנחנו רואים במקומות שאני יכול לבדוק,**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 אתה יודע, לי אין דרך לבדוק על קו הרצף, אני לא
2 כמוד, אין לי, נכון?
3 נכון. ת:
4 במקומות שאני בודק אני רואה שזה לא מתקיים
5 במשך שנתיים רצופות, אז זה לא מדויק מה שכתבת
6 בתצהיר?
7 מדויק, רק לא לתאריך החתך הזה. ת:
8 אה, אז זה מדויק רק לתאריכים שאתה בוחר?
9 לא, בוא, צריך לרוץ על כל השנה, לא לתאריכי חתך,
10 הרי זה מאזן,
11 אז פה הצגת בתצהיר שלך שברוב השנה זה ככה אבל
12 בתאריכי המאזנים זה לא יוצא ככה?
13 ככלל זה ככה, ככלל כן..... ת:
14 כב' הש' בורנשטיין: בנקודה מסוימת אנחנו רואים שבכלל לא מקפידה.
15 העד, מר מזרחי: אנחנו מסתכלים על תאריך חתך,
16 כב' הש' בורנשטיין: כן.
17 העד, מר מזרחי: אבל במהלך השנה יש כניסות ויציאות של מזומן, זה
18 חשבון מתגלגל.
19 כב' הש' בורנשטיין: אני שואל על נקודה מסוימת, אני מבקש לדעת האם
20 בנקודה הזו היא הקפידה להשתמש רק בכספיה?
21 העד, מר מזרחי: בנקודה המסוימת הזאת אנחנו רואים שיתרת החו"ז
22 של אסיא גדולה מיתרת המזומן בבנק, כן.
23 משמעותית. עו"ד כהן:
24 העד, מר מזרחי: כן.
25 דרמטית. ש:
26 גדולה. ת:
27 כב' הש' בורנשטיין: זאת אומרת שבנקודה הזו, אם אני שואל ביום הזה,
28 עו"ד כהן: היא לא הקפידה?
29 כב' הש' בורנשטיין: כן משתמשת בכספים ששייכים לאסיא?
30 העד, מר מזרחי: כלל הקבוצה, לא רק טבע, כלל הקבוצה השתמשה
31 בכספים של אסיא לטובת הפעילות שלה, כי בחשבון
32 המשותף קיימות חברות נוספות של כל קבוצת טבע
33 בישראל."

- 34 29. רביעית, המערערות טענו כי מקום בו מדובר היה בהלוואה חריגה, כדוגמת
35 ההלוואה בסך 500 מיליון ש"ח שהעמידה אסיא לטובת טבע בשנת 2008 לצורך רכישת
36 חברת Barz, נרשמה ההלוואה בסעיף מאזני נפרד. מכאן ביקשו ללמוד כי קיימת
37 הבחנה ברורה בין פעולות במהלך העסקים הרגיל של החברות, בהן נעשה שימוש
38 בחשבונות הבנק המשותפים, לבין פעולות מחוץ למעגל העסקים הרגיל, לגביהן
39 נערכים חוזי הלוואה ספציפיים. אך כמסתבר, רק שנה לאחר נתינת אותה הלוואה
40 היא נמחקה מספרי המערערות ויתרת החו"ז גדלה. מזרחי אף התקשה להסביר את
41 ההבדל בשיעור הריבית (ריבית 3%) לעומת ריבית שוק) בין שני סוגי ההלוואות,
42 וזאת בשעה שאף ההלוואות "השוטפות" מגיעות בסופו של יום לסכומי ההלוואות
43 "החריגות" (פרוטוקול עמ' 78 ש' 29 – עמ' 81 ש' 9). בנוסף, לא הובהר האם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ההלוואה נפרעה במזומן והוחזרה לחשבון המשותף במסגרת ה-cash pulling או
2 שהדבר נעשה בדרך אחרת (פרוטוקול עמ' 82 ש' 24 - 32). בין כך ובין כך, סבורני כי
3 הדבר מלמד שטבע נוהגת בכספים המצויים בחשבונות המשותפים מנהג בעלים,
4 ובכלל זאת עושה בהם שימוש לצורך "פירעון" הלוואות "חריגות", תוך הסטת סכום
5 מסעיף מאזני של הלוואה ספציפית, לסעיף מאזני של יתרת החו"ז.
- 6 **30. חמישית**, "סופו מעיד על תחילתו". כעולה מחומר הראיות, יתרת החו"ז של אסיא
7 בספרי טבע, שעמדה בסוף שנת 2010 על כ-1.567 מיליארד דולר, "נסגרה" באמצעות
8 חלוקת דיבידנד (סעיף 16 לתצהיר צפורי; חקירת מזרחי בפרוטוקול בעמ' 88 ש' 30
9 – עמ' 89 ש' 10). טענת המשיב לפיה, אלמלא חלוקת הדיבידנד, לא היה בידי טבע
10 אפשרות לפרוע את יתרת החו"ז, על שום שב"חשבון המשותף" לא עמדו כלל
11 סכומים מעין אלה, לא נסתרה על ידי המערערות.
- 12 **31.** כך העיד בעניין זה מזרחי (פרוטוקול עמ' 89 ש' 19 – עמ' 9-9 ש' 6):
- 13 **ת":** נכון, אני מחליט מתי לחלק דיבידנד, אני אסיא מחליטה
14 מתי לחלק דיבידנד. אם הייתי רוצה לקבל רק את הכנסות
15 הריבית? אני חברה, אני רוצה לקבל רק את הכנסות
16 הריבית, נוח לי עם החו"ז, יש לי תשואה מובטחת של 3%,
17 סבבה לי.
18 **ש:** סבבה לי, אבל אם החליטו לחלק דיבידנד זה באמצעות
19 הזזה,
20 **ש:** אז איך נסגרה יתרת החו"ז?
21 **ת:** אז אני אומר, אסיא החליטה על חלוקת דיבידנד וחילקה
22 דיבידנד.
23 **ש:** ואם היא לא הייתה מחלקת דיבידנד,
24 אז היה נשאר חו"ז.
25 **ש:** יתרת החו"ז? הייתה נסגרת? אז זה לא נכון שכתבת שיתרת
26 החו"ז נסגרה במהלך עסקים רגיל.
27 **ת:** גם במהלך העסקים הרגיל.
28 **ש:** אם לא היה מחולק דיבידנד הייתה נסגרת יתרת החו"ז?
29 **ת:** בפרק הרבה יותר ארוך אבל כן.
30 **ש:** בלי ה-1.2 מיליארד אתם לא מתקרבים בכלל.
31 **ת:** אנחנו, תקשיב,
32 **ש:** ומה עם 2011? כמה חולק ב-2011?
33 **ת:** החלטה על חלוקת דיבידנד היא החלטה, פקיד השומה
34 מכיר את זה רבות, הוא בא לכל מיני בעלי זכות או בעלי
35 שליטה בחברות, לא טבע, כן? ויש יתרת חובה, איך
36 סוגרים את זה? בחלוקת דיבידנד."

37

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

32. סבורני כי מכל המקובץ עולה, שטבע משכה כספים מאסיה לצורך מטרוטיה ועשתה בהם כבשלה, וזאת בשעה שאין בידה אפשרות ממשית להשיבם, זולת חלוקתם לידה כדיבידנד. מכאן כי יתרות הזכות לאסיה בספרי טבע, אינם "ביטוי לחלקה היחסי של אסיה בחשבון המשותף", כטענת המערערות, אלא מדובר בחלוקת דיבידנד, על כל המשתמע מכך מבחינת חוק לעידוד השקעות הון.
33. אוסיף, כי לא מצאתי בסיס לטענה הנוגעת לפגמים בתחשיב שערך המשיב, כגון באשר לפעילות ה"פנים חברתית" המשקפות יחסי ספק-לקוח בין חברות הקבוצה, ושאת תוצאותיה יש לנטרל מהחישוב לצורך קביעת סכום הדיבידנד, בהעדר תחשיב חילופי אחר מטעם המערערות, כמו גם בהתחשב בכך כי בספרי טבע מוצגת יתרת החו"ז כהלוואה ולא כיתרת ספקים/לקוחות (סעיף 17ג. לתצהיר צפורי). כמו כן, איני סבור כי מהסכם הפשרה ניתן ללמוד כי המשיב הסכים לקבל את טענות המערערות בעניין התחשיב, באשר המדובר בהסכמות שהתקבלו במסגרת הסדר פשרה בלבד, כאשר הסכום שנקבע באותו הסכם אינו משקף את מלוא יתרת החו"ז.
- 14 **יישום סעיף 51(ח) לחוק לעידוד השקעות הון:**
- 15 **טענות המערערות בתמצית**
34. על ארבע העסקאות לרכישת החברות הזרות שבוצעו בין השנים 2006-2011 בטכניקה של "מיזוג משולש הופכיי" אין להחיל את הוראות סעיף 51(ח) לחוק לעידוד השקעות הון.
35. עומדת לטובת המערערות טענת השתק ומניעות וכן טענת הסתמכות, שכן הוכח כי המדיניות הרשמית של רשות המיסים במשך שנים רבות הייתה שאין מקום להחיל את הוראות סעיף 51(ח) לחוק על סכומים המוצאים לצורך רכישת חברות או השקעות בחברות בנות. לא בכדי המשיב עצמו לא הציג ולו שומה אחת לפי סעיף 51(ח) לחוק בגין רכישת חברה/השקעה בחברה בת, ולא בכדי טענה זו גם לא הועלתה בעבר נגד טבע עצמה, הגם שביצעה רכישות רבות באותה מתכונת ממש. זאת ועוד, כל ארבע הרכישות בוצעו טרם מועד פרסום הנחיית רשות המיסים בעניין זה במסגרת הוראת הביצוע משנת 2013, ואף לפני שניתנה חוות ליכט, כך שיש לדחות את ניסיונו של המשיב להחיל את שינוי המדיניות באופן רטרואקטיבי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

36. מבחינה פרשנית לשונית, סעיף 51(ח) לחוק אינו חל על סכומים שהוצאו לרכישת חברות, לרבות העברות לחברות בנות לצורך כך, שכן אין מדובר בהעברה ל"קרוב", וכמו כן אינו חל מבחינה תכליתית, שכן הסעיף נועד למנוע העברה לבעלי המניות ב"מסלול עוקף", מתוך דאגה להשארות רווחי המפעל המאושר בחברה על מנת שאלו ישמשו לפיתוחו. במקרה דנן הכספים אינם מגיעים לבעלי המניות של טבע או לגורם כלשהו הקשור אליהם.
37. עמדת המשיב בנוגע לפרשנות סעיף 51(ח) לחוק אינה מעשית ואף אינה קוהרנטית. במקרה דנן הכספים שהועברו לחברה הייעודית, אינם בבחינת השקעה בחברה הייעודית (שחדלה להתקיים מיד לאחר המיזוג, והתמזגה לתוך החברה הנרכשת), והם אף לא נועדו ל"פיתוח עסקיה" של החברה הייעודית. מבחינה מהותית וכלכלית קיימת זהות בין הטכניקות השונות לרכישת חברת בת. משעה שבשתיים מתוך שלוש הטכניקות (העברת התמורה במישרין לבעלי המניות של החברה הנרכשת או רכישת כל הפעילות והנכסים של החברה הנרכשת), אין כל אחיזה לשונית להחלת הוראות סעיף 51(ח) לחוק, הרי שאלו לא יכולות לחול גם ביחס לטכניקה השלישית של "המיזוג המשולש ההופכי", המתבצעת באמצעות חברה בת (או נכדה) ייעודית.
38. המשיב מבסס את עמדתו בסוגיה על חו"ד ליכט, אך המדובר בחוות דעת חד צדדית שמטרתה להביא חברות "לשחרר" את "הרווחים הכלואים" אותם צברו. אין לחוות הדעת תוקף מחייב והיא אף לוקה בכשלים מהותיים.
39. גם לשיטת המשיב הוראות הסעיף אינן מפקיעות "אוטומטית" את הפטור המותנה בכל מקרה של רכישת חברות או השקעה בחברות בנות, שכן כאשר הרכישה או ההשקעה מקיימות אחר התכלית הכללית של החוק - פיתוח הפעילות בישראל, אין מקום להחלת הוראות סעיף 51(ח) לחוק. נטל ההוכחה בהקשר זה מוטל על המשיב ובתוך כך הוא מחויב לבחון האם, ובאיזו מידה, השפיעה כל אחת מהרכישות על הפעילות של המפעל בישראל ובאיזו מידה יש הצדקה להחלת הוראות סעיף 51(ח) לחוק. זאת, לא נעשה במקרה דנן על ידי המשיב, ובכל מקרה לארבע הרכישות אכן הייתה תרומה משמעותית לפעילות של טבע בישראל, והרווחים הפטורים שימשו לביצוע השקעות בישראל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 בניגוד לטענת המשיב לפיה בהסכם הפשרה טבע "הסכימה", כביכול, לקבל את
2 עמדתו ולהחיל את סעיף 51(ח) לחוק על הסכומים ששולמו על ידה לרכישת חברת
3 Ivax ולהפחיתם מ"המחסנית", הרי שטבע מעולם לא ויתרה על טענתה לאי תחולת
4 הסעיף ביחס לרכישת Ivax, וכך עולה בבירור מהוראותיו של הסכם הפשרה.
- 5 טענות המשיב בתמצית
- 6 .41 העברת מזומן לחברות בנות בחו"ל לרכישת החברות הזרות מפקיעה את הפטור
7 המותנה. התכלית העומדת מאחורי הוראת סעיף 51(ח) לחוק היא לשמר את
8 ההכנסות הפטורות בתוך המפעל המוטב עצמו, ולא לאפשר שימוש אחר שאינו
9 השקעה ישירה במפעל. קרי, לעודד את הפעילות הכלכלית בישראל באמצעות
10 השארת הרווחים בחברה לצורך פיתוח המפעל, ולא להעבירם לגורמים אחרים.
- 11 .42 לפרשנות הלשונית של המערערות, לפיה מאחר שהסעיף עוסק בחלוקת דיבידנדים
12 יש להבחין בין העברה "למעלה" (לבעלי המניות), שמפקיעה את הפטור, לבין העברה
13 "למטה" (לחברת בת), שאינה מפקיעה את הפטור, אין אחיזה בלשון החוק, שהרי
14 החוק קובע חיוב במס חברות לגבי כל "סכום שנתן בעל המפעל המוטב לקרובו..."
15 ואינו מתנה זאת בהגעת הסכום לידי בעלי המניות.
- 16 כמו כן, אין חשיבות להבחנה בין העברה לבעלי המניות או העברה לגורם אחר
17 הקשור לחברה. לגבי כולם חלה באותה מידה החזקה לגבי חוסר התועלת למפעל
18 המוטב ופגיעה במערך התמריצים. לכן, כל העברה ל"קרוב" מפקיעה את הפטור
19 המותנה.
- 20 .43 השקעת הכספים בחברת בת ישראלית, שאינה בעלת מפעל מוטב, אינה מקדמת את
21 תכלית החוק באופן שבו חפץ המחוקק. זאת, מכיוון שהכספים שהושקעו בחברת
22 הבת ישמשו את חברת הבת ולא את המפעל המוטב שנמצא בחברת האם.
- 23 עמדה זו חלה מקל וחומר על השקעה בחברות בנות בחו"ל. מטרתו המרכזית של
24 החוק היא לעודד משיכת הון זר לישראל ופיתוח המשק הישראלי, ואילו פרשנות
25 המאפשרת להשקיע בחברות בנות בחו"ל, אינה עולה בקנה אחד עם תכלית זו של
26 החוק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

44. אין לקבל את טענת המערערות לפיה גם השקעה בחברה בת בחו"ל יכולה לתרום לפיתוח הכלכלה בישראל ואפילו לתרום לפיתוח המפעל המוטב. ראשית, השקעה בחברה בת בחו"ל יכולה להסיט משאבים מהמשק בישראל לחו"ל, כולל פעילות שמדינת ישראל רוצה לשמר בישראל. שנית, גם אם אכן השקעות של חברות ישראליות בחו"ל, מועילות באופן עקיף למשק הישראלי, אין בכך כדי להוביל לפרשנות לפיה הפטור המותנה לא פוקע עקב השקעות בחברות בנות. למשק הישראלי עדיפה השקעה בישראל על פני השקעה בחברה בחו"ל. שלישית, ברי כי תוספת קווי ייצור בישראל, העסקת עובדים נוספים וכדומה, הן פעולות המצריכות השקעה כספית נוספת של החברה, וזו כשלעצמה נחשבת כשימוש אותו ביקש המחוקק לעודד. לעומת זאת, ההשקעה שבוצעה בחו"ל, נשארת בחו"ל.
45. גם אם רכישת חברות היא אסטרטגיה נכונה להתרחבותה של חברה גלובלית, אין זו סיבה למתן פטור ממס בגין פעילות מחוץ לישראל, אפילו אם ייתכן שהיא תגרום באופן עקיף להרחבת הפעילות בישראל.
46. חוות הדעת של המומחה מטעם המערערות באשר לתועלת שנוצרה לטבע מההשקעה בחברות הבנות, אינה רלוונטית ברובה. אין זה סביר כי מצב שבו הרווחים הוצאו לחו"ל, יוטל על פקיד השומה נטל לבחון האם השימוש בו הועיל למפעל המוטב ועד כמה, והאם יש הלימה בין סכום ההשקעה לאותה תועלת, אם לאו. כמו כן, בחלק העוסק בהשלכות הרכישה על המשק הישראלי, נפלו מספר פגמים משמעותיים.
47. אין לקבל את טענת ההשתק וההסתמכות, שכן אלו לא הוכחו. המערערות לא הביאו כל ראיה לכך שעמדת פקיד השומה השליכה על אופן ביצוע ומימון הרכישות. בנוסף, כבר בשנת 1992 יצאו הוראת הביצוע והתוספת לה, הקובעות באופן מפורש את עמדת רשות המיסים, וגם החלטות מיסוי שפורסמו בשנים 2008 ו-2011 תואמות את העמדה הקבועה בתוספת להוראת הביצוע. אף אם, כאמור בחוות דעת ליכט, לא כל פקידי השומה יישמו את הוראת הביצוע, עדיין אין מדובר בשינוי של המצב המשפטי, כפי שטוענות המערערות. זאת ועוד, כבר במהלך שנת 2010 ידעו המערערות כי בכוונת פקיד השומה לטעון כי רכישת חברות זרות מפקיעה את הפטור המותנה, ועל כן כנראה ביקשו מהמומחה מטעמן להכין את חוות דעתו. מכאן שביחס לשתי הרכישות המאוחרות, בוודאי שלא ניתן לטעון טענת הסתמכות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 במסגרת הסכם הפשרה ויתרה טבע על טענתה כי אין להחיל את הוראת ההרחבה
2 על רכישת חברת Ivax בכך שהסכימה כי סכום הרכישה יופחת מ"המחסנית".
- 3 יישום סעיף 51(ח) לחוק לעידוד השקעות הון – דיון והכרעה
- 4 **רכישת חברת בת**
- 5 48. המחלוקת בהקשר זה ממוקדת, כאמור, בארבע רכישות של חברות זרות על ידי
6 טבע, אשר בוצעו במתווה דומה – טכניקה של "מיזוג משולש הופכיי", במסגרתה
7 הוקמה חברה בת/נכדה/נינה ייעודית במדינת התושבות של החברה הנרכשת, וזו
8 האחרונה התמזגה עם ולתוך החברה הנרכשת, כך שהחברה הנרכשת הפכה להיות
9 חברה המוחזקת במלואה (בשרשור) על ידי טבע.
- 10 בשנת 2006 נרכשה Ivax, חברה ציבורית אמריקאית. טבע ציינה כי מרכיב המזומן
11 בגין עסקה זו עמד על כ- 1.7 מיליארד דולר, לצד פרעון הלוואות של Ivax בסך של
12 כ-2.1 מיליארד דולר, ולצד כ-4.1 מיליארד דולר באמצעות הקצאת מניות ואופציות
13 טבע (תצהיר מזרחי בסעיף 27).
- 14 בשנת 2008 נרכשה Bar, אף היא חברה ציבורית אמריקאית. טבע ציינה כי מרכיב
15 המזומן בגין עסקה זו עמד על כ- 4.45 מיליארד דולר, זאת לצד כ-3 מיליארד דולר
16 באמצעות הקצאת אופציות ומניות (תצהיר מזרחי בסעיף 30).
- 17 בשנת 2010 נרכשה Ratiopharm, חברה זרה תושבת גרמניה. על פי טבע, התמורה
18 ששולמה לבעלי המניות של Ratiopharm הייתה כולה במזומן – כ- 4.2 מיליארד
19 אירו (כ- 5.2 מיליארד דולר) (תצהיר מזרחי בסעיף 33).
- 20 בשנת 2011 נרכשה Cephalon, חברה ציבורית זרה תושבת ארה"ב. על פי טבע,
21 התמורה לבעלי המניות שלה הייתה כולה במזומן – 6.5 מיליארד דולר (תצהיר
22 מזרחי בסעיף 36).
- 23 50. על פי החוק בנוסחו לאחר תיקון 60 ולפני תיקון 68, חברה מוטבת, חברה העומדת
24 בתנאי החוק שיש בבעלותה "מפעל מוטב", העומד גם הוא בתנאי החוק, תהא
25 זכאית לשיעור מס מופחת על הכנסתה מהמפעל המוטב – "הכנסה מוטבת" (באופן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 דומה ניתנה הטבה/פטור למפעל מאושר במסגרת "המסלול החילופי" ובטרם תיקון
2 על מנת לתת לחברות תמריץ נוסף להשקיע במפעלים המוטבים בישראל
3 ולפתחם, העניק החוק בסעיפים 51א ו-51ב "פטור מותנה". פטור זה ניתן לחברות
4 המוטבות, וזאת כל עוד הכנסותיה המוטבות נותרו בחברה ולא חולקו כדיבידנד.
5 במאמר מוסגר יצוין כי פטור מותנה זה בוטל במסגרת תיקון 68 וזאת, בין היתר,
6 בעקבות דו"ח "הוועדה הבינמשרדית לבחינת מדיניות הטבות המס והמענקים
7 במסגרת החוק לעידוד השקעות הון", חשון התשע"א אוקטובר 2010, שמצאה כי
8 הפטור לא השיג את תכליתו (ראו עמ' 42 ואילך לדו"ח). בתיקון 68 נערך שינוי מקיף
9 בחוק הכולל ביטול חלק מהמסלולים שהעניקו הטבות מס והוספת מסלולים
10 חדשים.
- 11 51. ההסדר הבסיסי בחוק הנוגע לחיובן במס של ההכנסות המוטבות בעת חלוקת
12 דיבידנד (להלן: "הסדר הבסיס") קבע כהאי לישנא:
- 13 **51ב. (א) על אף האמור בסעיף 51א(א)(1)(א), (2) ו-(3), חברה**
14 **מוטבת המחלקת דיבידנד מתוך הכנסה מוטבת שהושגה**
15 **בתקופה שבה הייתה הכנסת החברה פטורה ממס לפי**
16 **הוראות הפסקאות האמורות, תהא חייבת בשנת המס שבה**
17 **חולק הדיבידנד במס חברות על סכום הדיבידנד המחולק,**
18 **לרבות סכום מס החברות החל בשל חלוקתו, בשיעור מס**
19 **החברות שבו היתה מחויבת הכנסתה לפי הוראות סעיף 47,**
20 **אילו היה המפעל המוטב מפעל מאושר; מס החברות כאמור**
21 **ישולם לפקיד השומה יחד עם מס ההכנסה שיש לנכותו**
22 **מהכנסתו של מקבל הדיבידנד, ויחולו לגביו כל ההוראות**
23 **המתייחסות לניכוי במקור.**
- 24 [הערה: נוסח דומה של הסדר בסיס היה קיים בסעיף 51ג) החל על מפעל מאושר
25 במסלול חילופי ולפני תיקון 60 לחוק]
- 26 52. בנוסף, נקבעה בחוק הוראה המרחיבה את תחולת הסדר הבסיס גם למקרים שבהם
27 לא חולק דיבידנד, אך רווחי החברה הוצאו מהחברה בדרך אחרת. כך קבעה הוראת
28 סעיף 51ח) לחוק, ביחס לרווחים שנצברו ממפעל מאושר, כנוסחו לפי תיקון 60, כי:
- 29 **"לעניין סעיף קטן ג' (הסעיף שקבע כי הפטור המותנה יפקע**
30 **בחלוקת דיבידנד – ש.ב) כל סכום שנתן בעל המפעל לקרובו לבעל**
31 **השליטה בו או לתאגיד בשליטתם, או שזקף אותם לחובתם, בין**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 במישרין ובין בעקיפין, יראוהו כדיבידנד שחילק בעל המפעל, זולת
2 אם הוא הכנסה חייבת בידי המקבל והמס עליו שולם".
- 3 באותו אופן קבעה הוראת סעיף 51ב(ב) לחוק, ביחס לרווחים שנצברו ממפעל מוטב,
4 כנוסחו לאחר תיקון 60 ולפני תיקון 68, כי:
- 5 "יראו כל אחד מהמפורטים להלן כדיבידנד שחילקה החברה
6 המוטבת: (1) סכום שנתן בעל המפעל המוטב לקרובו, לבעל
7 שליטה בו כהגדרתו בסעיף 32(9) לפקודה או לתאגיד בשליטתם,
8 או שזקף אותו לחובתם, בין במישרין ובין בעקיפין, אלא אם כן
9 שוכנע פקיד השומה כי הסכום האמור מהווה הכנסה חייבת
10 במס בידי המקבל, שאינה דיבידנד, והמס עליה שולם;...."
- 11 (שתי הוראות אלו יכוננו להלן: "הוראת ההרחבה").
- 12 53. בנסיבות בהן לא עשתה החברה המוטבת שימוש בהכנסות המוטבות להשקעה
13 חוזרת במפעל, אך גם לא חילקה דיבידנדים (וגם לא הוציאה את הרווחים בדרך
14 אחרת, הנחשבת, לצורך החוק, כחלוקת דיבידנד), הצטברו בה עודפי רווחים שזכו
15 לכינוי "רווחים כלואים". על רווחים אלה לא שולם מס, וקופת האוצר נפגעה (ראו
16 דברי החסבר להצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 69 והוראת שעה)
17 התשע"ב – 2012, הצ"ח 722 (6.8.2012, עמ' 1396). לפיכך, בשנת 2012 נחקק תיקון
18 69 לחוק אשר קבע כי חברות שצברו רווחים פטורים, והן אינן מחלקות אותם בשל
19 המיסוי החל בעת החלוקה, יקבלו הנחה במס אם ישלמו אותו בתוך שנה ממועד
20 פרסום החוק, וזאת גם אם לא יחלקו בפועל את הרווחים, אלא רק ימסרו הודעה
21 על רצונם בתחולת אותו הסדר.
- 22 פועל יוצא ממסירת הודעה זו היא כי בידי החברה המוטבת מצויים רווחים
23 ("מחסנית") שניתן לעשות בהם שימוש, לרבות לצורך חלוקת דיבידנד, בלא תשלום
24 מס על ידי החברה. כפי שצויין לעיל, גם טבע ביקשה להכלל בהסדר זה ומסרה
25 הודעה מתאימה, והשאלה האם טבע ניצלה את מלוא המחסנית או רק את חלקה,
26 היא עניינה של סוגיה אחרת שתידון בהמשך.
- 27 54. מכל מקום, ובכל הנוגע לסוגיה דנן, נחלקו הצדדים בשאלה האם רכישת חברות
28 בחו"ל (ובמיוחד בטכניקה של "מיזוג משולש הופכי" כבמקרה דנן), תגרור את
29 הפקעת הפטור המותנה, או שמא אין מקום להחלת הוראת ההרחבה בנסיבות אלו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 סבורני כי גישת המערערות, לפיה יש להחיל את הוראת ההרחבה רק מקום שבו
2 הרווחים מועברים "למעלה", דהיינו לבעלי המניות, ולא "למטה", דהיינו לצורך
3 רכישת חברות בנות, אינה עולה מלשון החוק ואינה מתיישבת עם תכליתו.
- 4 נאמר בהוראת הרחבה כי היא חלה על "כל סכום שנתן בעל המפעל לקרובו, לבעל
5 שליטה בו או לתאגיד בשליטתם, או שזקף אותו לחובתם, בין במישרין ובין
6 בעקיפין", וברי כי גם חברת בת היא בבחינת "קרוב" לעניין זה; סעיף 51 לחוק
7 הגדיר "קרוב" באמצעות הפנייה להגדרת "קרוב" בסעיף 105יא לפקודה, אשר זו,
8 מצידה, מפנה להגדרת "קרוב" בסעיף 88 לפקודה הכוללת גם "חבר בני אדם
9 שבהחזקת אדם או קרובו, אדם המחזיק בו וחבר בני אדם המוחזק בידי המחזיק
10 בו" (בתיקון 147 בוטל סעיף 105יא לפקודה, ותוקן סעיף 88 כך שההגדרה של
11 "קרוב" הורחבה ברוח סעיף 105יא הנ"ל). מכאן, שמהבחינה הלשונית הפשוטה,
12 העברת רווחים מהחברה האם המוטבת לחברה הבת, קרי חברה המצויה בשליטתה,
13 תיחשב כ"העברה לקרוב".
- 14 56. אזכיר בהקשר זה כי נקודת המוצא לפרשנות דין המס, ככל דין אחר, היא לשון
15 החוק, ואין מקום לפרשו באופן החורג מפשוטם של דברים שהרי "דיני המס
16 סבוכים דיים בלא שבית המשפט יסבכם יותר על ידי מתן פרשנות הסוטה באורח
17 בוטה מלשון החוק" (ע"א 8569/06 מנהל מיסוי מקרקעין, חיפה נ' פוליטי
18 (28.5.2008)). יתר על כן, "הדברים נכונים ביתר שאת בסוגיית המיסוי הראוי של
19 תאגידיים, אחת הסוגיות הסבוכות בתחום מדיניות המס" (ע"א 8511/18 פקיד
20 שומה נתניה נ' דלק הונגריה בע"מ (26.1.2020); (להלן: "עניין דלק הונגריה").
21 ואם נכון הדבר לעניין מיסוי תאגידיים בכלל, מיסוי תאגידיים על פי חוקי העידוד –
22 על אחת כמה וכמה.
- 23 57. במקרה דנן, וכחלק מטכניקת הרכישה המכונה "מיזוג משולש הופכי", הועברו
24 הרווחים לחברות בת ייעודיות אשר מוזגו עם ולתוך חברות המטרה, הן החברות
25 הזרות הנרכשות, כאשר בסופו של יום, החברה הייעודית התחסלה והמזומנים
26 הועברו לבעלי המניות של החברה הנרכשת (בשלוש מתוך ארבע הרכישות – הועברו
27 מזומנים יחד עם מניות ואופציות של טבע). טוענות המערערות כי חברות הבת
28 הייעודיות הן אמנם בבחינת "קרוב", אך מדובר אך ורק בטכניקה לרכישת החברות
29 הזרות, כאשר מבחינה מהותית אין הדבר שונה ממצב שבו חברת האם הייתה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 רוכשת מניות של חברת המטרה באמצעות תשלום במישרין לבעלי המניות
2 הקודמים של חברות המטרה, ואלה בוודאי אינם בבחינת "קרוב". ועוד הן טוענות
3 כי אילו טבע לא הייתה רוכשת את מניות החברות הזרות, אלא רוכשת את עסקיהן
4 ונכסיהן, כלל לא הייתה עולה טענה לפיה חלה הוראת ההרחבה, שהרי החוק אינו
5 דורש כי לא ייעשה כל שימוש ברווחים הפטורים, כשם שאינו דורש כי רווחים אלה
6 ישמשו דווקא לצורך השקעה חוזרת במפעל המאושר או המוטב.
- 7 מסכים אני עם המערערות שאין מקום להבחין בין הטכניקות השונות לרכישת .58
8 חברות בנות. לפיכך, ולטעמי, תחולת הוראת ההרחבה על רכישת החברות הזרות
9 במקרה דנן אינה בשל כך שהיא מתבצעת באמצעות מיזוג משולש הופכי, אלא בשל
10 כך שבסופו של יום הרווחים הפטורים אינם מצויים עוד בחברה המוטבת, אלא
11 משמשים למטרה אחרת, לאמור להשקעה בחברת בת. אכן, אין מקום להבחנה בין
12 השקעה ישירה בחברת בת ובין רכישת חברת בת, אך לדידי כשם שהשקעה ישירה
13 בחברת בת מהווה נתינה ל"קרוב", באותה מידה ממש גם רכישת מניות מבעלי
14 מניות קודמים על מנת שהחברה תהפוך בכך לחברת בת, מהווה נתינה לקרוב;
15 המזומנים משולמים אמנם לידי בעלי המניות הקודמים, שאינם "קרוב", אך
16 תשלום זה אינו אלא תחליף להשקעתם המקורית של אותם בעלי מניות בחברה,
17 ואין כל מקום להבחין בין השקעה ישירה בחברה ובין השקעה עקיפה. סבורני כי
18 האמור בהוראת ההרחבה לפיה נתינה ל"קרוב" יכול שתעשה "במישרין או
19 בעקיפין", בהחלט מחזק את הפרשנות לפיה אין מקום להבחין בין העברה ישירה
20 ועקיפה, כאשר במקרה האחרון השקעתם של בעלי המניות הקודמים, מוחלפת,
21 הלכה למעשה, בהשקעתה של חברת האם.
- 22 זאת ועוד, גישתן של המערערות מביאה לכך כי הוראת ההרחבה תהפוך כמעט לאות .59
23 מתה, שהרי אם הדרישה היא כי הכספים יועברו "למעלה", דהיינו לבעלי המניות,
24 ממילא היה ניתן במרבית המקרים להגיע לאותה תוצאה אף לפי הסדר הבסיס, ועל
25 פי הכלל הרגיל בדיני המס לפיו יש לבחון פעולה על פי מהותה הכלכלית ולא דווקא
26 על פי הלבוש המשפטי שניתן לה על ידי הצדדים (ראו ע"מ (מחוזי מרכז) 26342-01-
27 16 ברודקום סמיקונדקטור בע"מ נ' פקיד שומה כפר סבא (9.12.2019)). ואכן,
28 עניינה של הוראת ההרחבה היא במקרים שאינם נופלים לקטגוריה של חלוקת
29 דיבידנד, ומטעם זה אף נקבע בתוספת להוראת הביצוע שבעת העברת הרווחים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
 טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 לקרוב תשלם החברה את המס שלא שילמה על פי הסדר הפטור המותנה, ואולם לא
- 2 ישולם המס החל על דיבידנד, שהרי, וכאמור, אין מדובר בחלוקת דיבידנד כלל.
- 3 60. אשר לבחינה התכליתית, הרי שתכלית החוק היא עידוד הפעילות הכלכלית בישראל
- 4 באמצעות ניתוב ההון לפיתוח מפעלים מקומיים (ראו סעיף 1 לחוק). שיעורי המס
- 5 המופחתים – קרי, ההפרש בין מס החברות הרגיל, החל על כלל החברות במשק,
- 6 לבין מס החברות המופחת לפי החוק – נועדו ליצור את תמריץ ההשקעה הראשוני,
- 7 ואילו הפטור המותנה מהווה תמריץ נוסף להגדלת ההשקעות במפעל. בתיקון מס'
- 8 30 לחוק נקבע כי הפטור המותנה "פוקע" בעת חלוקת הדיבידנד, כאשר תשלום המס
- 9 במועד זה פוצל בין מס חברות שהוטל על החברה בעת חלוקת הדיבידנד, לבין המס
- 10 שהוטל על מקבל הדיבידנד.
- 11 וכך נכתב בדברי ההסבר לתיקון 30 (ה"ח 1803 תשמ"ז עמ' 58):
- 12 "אחת המטרות בחקיקתו של תיקון מס' 27 לחוק שלא מצאה את
- 13 ביטויה הנכון בנוסחו, היתה לעודד השארת רווחים במפעל; משום
- 14 כך נקבע, מצד אחד, שהחברה תהיהפטורה מכל מס על הכנסותיה
- 15 מההשקעות במפעל, בהתאם לתנאים המפורטים בהוראות החוק,
- 16 ומצד שני, נקבע שאם החברה תחלק את ההכנסות הללו כדיבידנד,
- 17 יחול על מקבל הדיבידנד מס בשיעור של 40%. השיעור האמור נקבע
- 18 כדי להשוות את המס שיחול על החברה ובעל המניות בה, אם תהיה
- 19 חלוקת רווחים, לשיעור החל לגבי מפעלים מאושרים אחרים
- 20 והמורכב מ-30% מס חברות ו-15% מס הכנסה על הדיבידנד.
- 21 מסתבר שהוראה זו אינה אפקטיבית לגבי תושבי חוץ המתגוררים
- 22 במדינות של ישראל יש אתן אמנה למניעת כפל מס, שכן באמנות
- 23 אלה מוגבל שיעור המס על דיבידנד, ברוב המקרים, לשיעור שלא
- 24 יעלה על 25% ולעיתים אף לשיעור נמוך יותר. הואיל ותיקון כל
- 25 האמנות מותנה גם בהסכמתן של מדינות חוץ, ואינו נראה כרגע
- 26 מעשי, מוצע לחייב את החברה במס חברות בשיעור של 30% ואת
- 27 מקבל הדיבידנד במס הכנסה בשיעור של 15%.
- 28 התיקון המוצע קובע שכל עוד אין החברה מחלקת דיבידנד היא
- 29 תהיהפטורה מכל מס, ואם תחליט לחלק דיבידנד היא תחויב במס
- 30 חברות בשיעור שהייתה חייבת בו אילו לא בחרה במסלול ההטבות
- 31 החלופי; אולם מס זה לא ישולם בכל שנת מס שבה היו לחברה
- 32 רווחים, אלא בצמוד לתשלום הדיבידנד ובדרך שמשלם מס שנוכה
- 33 במקור".
- 34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 הנה כי כן, מטרת הטבת המס בה עסקינן היא לעודד השקעות בישראל, וכתמריץ
2 להשקעה במפעלים המוטבים בישראל, העניק החוק לחברות המוטבות פטור
3 מהמס, וזאת כל עוד משמשת ההכנסה המוטבת את החברה המוטבת. לפיכך, רק
4 וככל שהרווחים אינם מחולקים כדיבידנד, נשמר הפטור ממס, וכפי שנאמר בע"א
5 8783/14 צ.א.ג תעשיות בע"מ נ' פקיד שומה תל אביב (23.8.2016):
- 6 **"הטעם להטלת מס על דיבידנד מכוח חוק עידוד השקעות הון הוא**
7 **ליתן תמריץ לחברה, שנהנית מהטבות על פי אחד המסלולים**
8 **הקבועים בחוק זה, להשאיר את הרווחים בחברה".**
- 9 ובדומה לכך נאמר בע"א 2895/08 פקיד השומה למפעלים גדולים נ' חברת מודול
10 בטון השקעות בתעשייה בע"מ (21.2.2010):
- 11 **"סעיף 51(ב) קובע פטור מלא העומד בפני עצמו ובסעיף 51(ג) קבע**
12 **המחוקק כי הפטור "פוקע" במועד חלוקת דיבידנד. זאת, כדי**
13 **לתמרץ חברה שבבעלותה מפעל מאושר להותיר את הכנסותיה**
14 **מפעילותו בידיה בתקופת ההטבות, באשר חלוקת הדיבידנד**
15 **משמעה הוצאת רווחי המפעל המאושר אל בעלי המניות במקום**
16 **המשך השקעתם במפעל....**
- 17 **כפי שקבע בית משפט קמא, כל עוד המשיבה בחרה שלא לחלק**
18 **דיבידנד, אין אירוע המשפעל את החבות במס חברות. ובמילים**
19 **אחרות, ה"כרכרה" בדמות הפטור ממס הקבוע בהוראות סעיף**
20 **51(ב) לחוק לעידוד השקעות הון, הופכת ל"דלעת" רק במועד חלוקת**
21 **דיבידנד בדמות חיוב במס חברות רגיל על סכום הדיבידנד המחולק.**
22 **אך בשונה מסיפור "סינדרלה", בידי חברה בעלת מפעל מאושר**
23 **במסלול החלופי לשלוט במחוגי השעון ולגרום לכך ש"שעת חצות"**
24 **לא תגיע כלל, אם לא תחלק דיבידנד. ובקיצור, לא בדחיית מס**
25 **עסקינן אלא בפטור מלא ממס שעשוי לפקוע בנסיבות של חלוקת**
26 **דיבידנד".**
- 27 .62 להוראה זו, לפיה חלוקת דיבידנד הופכת את ה"כרכרה" ל"דלעת", נוספה, כאמור,
28 הוראת הרחבה בדמות סעיף 51(ח) לחוק שהוסף בשנת 1992 במסגרת תיקון 60.
29 מעתה, "סינדרלה" אמנם עדיין אינה צריכה לחשוש ממחוגי השעון המתקדמים
30 לעבר שעת חצות, אולם עליה לחדד עוד יותר את חושיה שהרי לא רק חלוקת
31 דיבידנד תפקיע את הפטור, אלא כל פעולה שכתוצאה ממנה רווחיה הפטורים יועברו
32 לגורם קשור (שאינו חייב במס בשל קבלתם). לגישתי, נקודת הכובד בהוראת
33 ההרחבה אינה להיכן הגיעו הרווחים – האם הגיעו "למעלה" או "למטה" (או
34 "הצידה"), אלא מהיכן ועל שום מה ייצאו; האם נתינתם לקרוב גרמה לכך כי הם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 אינם משמשים עוד לצורך המפעל המוטב או המפעל המאושר, וזאת גם אם נתינתם
2 כאמור מועילה לחברה המוטבת מבחינה עסקית. יש לזכור, והדברים מתחדדים
3 היטב כשמדובר במפעל מאושר במסלול החלופי, כי הטבת המס היא תחליף למענק.
4 וכשם שברור כי המענק, בהתאם לתכנית מאושרת, חייב שימש את המפעל
5 המאושר ולא לכל מטרה אחרת, כך אף "המענק" הניתן בדמות הטבת המס צריך
6 לשמש את המפעל המאושר או המוטב (לזיקה בין המענק ובין הטבת המס לפי החוק
7 לעידוד השקעות הון ראו דו"ח הוועדה הבינמשרדית לבחינת מדיניות הטבות המס
8 והמענקים במסגרת החוק לעידוד השקעות הון הני"ל).
- 9 .63 אדגיש, כי איני מתעלם מכך שההסדר הקיים בחוק לעניין זה אינו נותן מענה
10 למקרים שבהם הרווחים הפטורים נותרים בחברה המוטבת, אך לא נעשה בהם
11 שימוש למטרות המפעל המוטב. בהקשר זה נכונה היא טענת המערערות כי אילו
12 טבע, במקום לרכוש את החברות הזרות על מנת להופכן לחברות בנות, הייתה
13 רוכשת את פעילותיהן ועסקיהן (דהיינו במסגרת "עסקת נכסים" להבדיל מ"עסקת
14 מניות"), לא היה ניתן לחייבה במס, וזאת באותה מידה שלא היה ניתן לחייבה במס,
15 אילו, לדוגמא, הייתה רוכשת נדל"ן לצרכי השקעה (ראו חקירת אסולין בפרוטוקול
16 מיום 29.9.2019 עמ' 276 ש' 10 – עמ' 279 ש' 22; העד אמנם טען כי גם בנסיבות של
17 רכישת נכס להשקעה עשוי לחול סעיף 51 לחוק, אך אישר כי ניתן לעשות זאת רק
18 במקרים קיצוניים שבהם המפעל עצמו הפסיק פעילותו; עוד יצויין כי בחוק עידוד
19 התעשייה נקבע באופן מפורש כי הטבת המס מותנית בהשקעת הרווחים בנכסיו
20 הקבועים של המפעל; ראו סעיף 19 לחוק בנוסחו טרם ביטולו).
- 21 .64 אין זאת אלא, כי ההסדר שמעמיד המחוקק לשם הבטחת השימוש ברווחים
22 למטרות המפעל המוטב, אינו "מושלם", וככל הנראה אף מטעם זה תוקן בסופו של
23 דבר החוק ובוטל הפטור המותנה. עם זאת, מדובר בפתרון יעיל ופשוט יחסית
24 ליישום, שאינו מחייב את הרשות להשקיע משאבים רבים בבדיקת השימוש הנעשה
25 ברווחים הפטורים במסגרת החברה המוטבת עצמה. הנחת המוצא היא כי החברה,
26 הפועלת על מנת למקסם את רווחיה, עושה בהם שימוש באופן מיטבי, וככל שיש
27 בידה פעילות מוטבת, וקיים טעם עסקי בהשקעת הרווחים באותה פעילות, היא
28 תעשה כן ותנתב את הרווחים לשם. בסופו של יום, המחוקק אינו מעוניין להחליף
29 את שיקול הדעת העסקי של החברה המוטבת בשיקול דעתו, וכל עוד הרווחים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 נותרים בחברה ואינם יוצאים ממנה, אין הוא בודק – וכאמור, ממילא אף קשה
2 לבדוק - האם החברה עשתה שימוש בכספים למטרות המפעל המוטב או אם לאו.
3 עם זאת, מקום שברור כי הרווחים יצאו מהחברה ולא ישמשו יותר את פעילותה
4 המוטבת – כגון כאשר החברה משתמשת בכספים על מנת לרכוש חברות אחרות -
5 אין מקום להעניק לרווחים אלה פטור מעבר להטבות שכבר ניתנו לחברה המוטבת.
6 יתר על כן, מקום בו הרווחים הפטורים משמשים לרכישת חברות בת זרות, רווחיהן
7 של האחרונות לא יתחייבו במס בישראל, וזאת להבדיל ממצב שבו הרווחים
8 הפטורים מושקעים באופן ישיר בפעילות או בנכסים, גם אם אינם קשורים למפעל
9 המוטב, ואפילו אם אלה מצויים בחו"ל (השוו עניין דלק הונגריה).
- 10 .65 ואכן, השקעת כספים בחברת בת שאינה בעלת המפעל המוטב, אינה מקדמת את
11 תכלית החוק באופן אותו ביקש המחוקק לקדם. קל וחומר כאשר הכספים
12 מושקעים בחברת בת זרה. במקרה דנן, טבע העבירה את הכספים, שמקורם
13 בהכנסות מוטבות, לשם השקעתם בחברות זרות, והדבר אינו עולה בקנה אחד עם
14 תכלית החוק, שהיא עידוד פיתוח המשק המקומי – הישראלי. השקעה בחברה
15 קשורה זרה מביאה איפוא, מניה וביה, להסטת משאבים לשווקים זרים, גם אם
16 בסופו של דבר יהיה בכך להועיל למשק הישראלי, כנטען במקרה דנן. אזכיר שוב, כי
17 הטבת המס על פי החוק לעידוד השקעות הון אינה אלא "מענק" שנותנת המדינה
18 למפעל המאושר או המפעל המוטב, וברי כי חברה ישראלית לא הייתה זוכה למענק
19 לשם הקמתו או פיתוחו של מפעל המצוי במדינה אחרת, גם אם בעקיפין הדבר יוביל
20 לפיתוח וקידום הפעילות הנעשית בישראל בשל הזיקה ביניהם.
- 21 ודוק, אין באמור כדי למנוע בשום דרך מהחברה להשקיע בחבות בנות, לרבות
22 חברות בנות בחו"ל, ככל שהיא סבורה שיש לעשות כן מטעמים עסקיים. עם זאת,
23 בנסיבות אלה אין מקום שהחברה תיזכה בפטור על רווחיה, וזאת בנוסף להקלות
24 האחרות הנתונות לה כמפעל מוטב. מטרת חוק לעידוד השקעות הון אינה לסייע
25 לטבע להפוך לחברה בין לאומית גדולה וריווחית – ולפיכך שאלת תרומתה של טבע
26 לכלכלה הישראלית אינה עומדת כאן למבחן - אלא לעודד פעילות בישראל, השקעה
27 בגורמי ייצור מקומיים ויצירת מקומות עבודה, בעיקר באזורי פיתוח. לפיכך, ועל
28 אף הכלל שנקבע בפסיקה לפיו ראוי לפרש את חוקי העידוד על דרך ההרחבה ולא
29 על דרך הצמצום (ראו ע"א 5264/91 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' עיט ציוד צבאי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 לייבוא בע"מ (29.11.1995)), אין בכלל זה כדי לגרוע מהצורך להגשים את התכלית
2 שביסוד החוק.
- 3 66. באותה מידה שאין מקום לבדוק איזה שימוש נעשה ברווחים הנותרים בחברה, כך
4 אין לבדוק שמא הוצאת הרווחים מהחברה, כגון לשם השקעה בחברת בת, מועילה
5 לפעילותה המוטבת של החברה, אם לאו. סבורני כי הוראת ההרחבה, בכוונת מכוון,
6 נמנעה מלבחון לאיזו מטרה ניתנו הרווחים ל"קרוב", והיא יוצאת מנקודת ההנחה
7 כי כל נתינה לקרוב, ובכלל זאת לחברת בת, אינה מועילה לפעילות המוטבת עצמה,
8 גם אם היא מועילה לחברה, דהיינו שמדובר בהשקעה "טובה". המערערת ביקשו
9 לשכנעני, לרבות באמצעות חוות דעת מומחה, כי ארבע הרכישות דגן מועילות
10 לפעילותה של טבע, אך מלבד זאת שמצאתי מספר קשיים בחוות הדעת, אליהם
11 אתייחס בהמשך, סבורני כי ממילא אין באותה "תועלת", גם אם קיימת, כדי לשנות
12 ממשקנתי. אין זה סביר כי תוצאת המס תהא שונה ממקרה למקרה, ותהא תלויה
13 בשאלה, המורכבת כשלעצמה, האם ההשקעה הועילה למפעלה המוטב של חברת
14 האם, עד כמה הועילה, האם הועילה יותר מאשר השקעה אלטרנטיבית בפעילות
15 המוטבת של החברה עצמה או בחברה אחרת, על פני איזו תקופה יש לבחון אותה
16 תועלת, וכיוצ"ב.
- 17 **התועלת ברכישת החברות הזרות לפעילותה המוטבת של טבע**
- 18 67. טוענות המערערות כי גם לשיטת המשיב, אין לקבוע קטגורית כי כל שימוש ברווחים
19 מפקיע את הפטור, אלא יש לבדוק בפועל את השימוש הספציפי, והאם, ובאיזו
20 מידה, אותו שימוש מסייע לפיתוחו של המפעל בישראל. לטענתן, המשיב כלל לא
21 ביצע בדיקות מעין אלו, לא הוכיח כי רכישת החברות הזרות לא השפיעה על
22 הפעילות בישראל, ומשכך, ומאחר שנטל ההוכחה רובץ עליו, יש לקבל את עמדת
23 המערערות בעניין זה. עוד טוענות המערערות כי הן הוכיחו, בין היתר באמצעות
24 חוות דעת מומחה, כי רכישת החברות הזרות תרמה לפיתוחה של טבע והגשימה את
25 תכלית החוק. באופן זה הוכח כי אסטרטגיית הצמיחה של חברות גלובאליות,
26 ובפרט אלו הפועלות בתחום הפראמה, היא אסטרטגיה של מיזוגים ורכישות, כאשר
27 חברה שלא תיישם בפועל אסטרטגיה זו, "תיסוג לאחור". לטענתן, "טבע נבנתה
28 מרכישות של חברות", כאשר אף רכישת ארבע החברות הנדונות תרמה תרומה
29 משמעותית לפעילותה של טבע בישראל בשורה של פרמטרים. בנוסף טוענות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 המערערות כי ניתוח המקורות והשימושים מעלה כי סכום השימושים הכרוכים
2 במישרין בפעילותן בישראל, גבוה מההכנסות המוטבות, כך שניתן להסיק שלא
3 נעשה שימוש בהכנסות המוטבות לצורך רכישת החברות הזרות.
- 4 .68 בחנתי טענות אלו של המערערות ומצאתי כי אין בהן כדי לשנות ממסקנתי. כפי
5 שכבר ציינתי לעיל, איני סבור כי נכון וראוי לתלות את תוצאת המס בשאלה האם
6 רכישת חברת בת זרה זו או אחרת הועילה לפעילות בישראל. יתר על כן, גם אם
7 הייתה איזו רלוונטיות לשאלה האמורה, איני סבור כי הנטל להוכיח את התועלת,
8 או העדר תועלת, ברכישת חברת הבת הזרה מוטל על כתפי פקיד השומה, שהרי
9 המערערות הן המבקשות ליהנות מפטור ממס על הרווחים (או להימנע מפקיעתו של
10 הפטור), וכן כי מדובר במידע המצוי בידיהן, ואין כל נימוק המצדיק לשנות את כללי
11 הנטל הרגילים החלים בערעורי מס (לעניין הנטל בערעורי מס והצידוק לו ראו: ע"מ
12 (מחוזי מרכז) 34660-02-15 **צמל יעקובסון בע"מ נ' פקיד שומה פתח תקווה**
13 (27.8.2015); ע"מ (מחוזי מרכז) 48587-03-15 **בסנינו גרופ (גמג) בע"מ נ' רשות**
14 **המיסים אגף המכס ומע"מ** (12.6.2018); ע"מ (מחוזי מרכז) 26859-02-19 **שמואל**
15 **סגל נ' פקיד שומה נתניה** (20.7.2021)).
- 16 .69 אשר לחוות דעת המומחה, סבורני כי בכל מקרה קיים קושי להסתמך עליה.
17 המומחה סבר כי העובדה שההשקעות דנן התגלו, בסופו של יום, כהשקעות כושלות
18 שפגעו קשות בטבע ובחוסנה, הביאו לפיטורי עובדים ולצמצום פעילותה בישראל,
19 אינה רלוונטית למסקנתו בחוות הדעת. כשנשאל מה הייתה חוות דעתו אילו
20 התבקשה להכינה היום, לאחר שמצויים בפניו נתונים לפיהם ההשקעות השונות
21 שנעשו על ידי טבע לא צלחו, השיב כך (פרוטוקול מיום 25.9.2019 עמ' 17 ש' 17 –
22 :28)
- 23 "העד, מר בר און: אתה נותן לי שאלה בלתי אפשרית, אני אסביר לך
24 מדוע.
25
- 26 אם אני היום אבוא ואומר שהאסטרטגיה הזאת עבור
27 טבע הייתה אסטרטגיה נכונה כי כך עוסקים
28 בתעשייה הזאת הגלובלית בחברות ענק, אז אני אצא
29 כאילו לא מקושר למציאות כיוון שבפועל קרה איזה
30 אירוע וזה מדע בדיעבד, אבל אם אתה שואל אותי
31 מתודולוגית איך צריך להתרחב, אז כך צריך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 להתרחב. אני לא אומר שאין תאונות, בעסקים יש
2 לפעמים תאונות. אפשר לנתח מדוע הייתה התאונה
3 הספציפית בטבע, אבל אני לא נכנסתי לזה. אני
4 קורא עיתונות כלכלית, אני בהחלט קורא את זה
5 כקורא ידיעות מהצד, אני לא נכנסתי לפרטי
6 הפרטים בתוך אותו אירוע. אגב, לפעמים יש אנשים
7 שהם מנהלים את הארגונים הגדולים האלה ועושים
8 איזשהם אירועים כלכליים, או שזה צל"ש או שזה
9 טר"ש. לפעמים זה מצליח בצורה בלתי רגילה
10 ולפעמים מוצאים שזה היה באמת תאונה קשה."
- 11 70. לטעמי, "סופו מעיד על תחילתו" ולא ניתן להתעלם מתוצאות השקעה שהיא
12 בבחינת "תאונה". מכל מקום ועיקר, העובדה כי השקעות שנראו כמוצלחות
13 בתחילת הדרך, הסתברו, לאחר מעשה, כהשקעות כושלות, היא היא הנותנת כי
14 קיים רצינות ברור מאחורי הכלל לפיו הוצאת כספים מהחברה המוטבת **לכל מטרה**
15 - גם זו הנראית, לכאורה, כעשויה להועיל לפעילות המוטבת בישראל - ראוי שתביא
16 להחלת הוראת ההרחבה. קרי, המחוקק אינו מעוניין שהמדינה תהא שותפה, לטוב
17 או לרע, לתוצאותיה של השקעה שהיא "צל"ש או טר"ש", כלשון העד המומחה.
- 18 71. כשל נוסף מצאתי בחוות דעת המומחה בכך שלא התמודד עם העובדה כי לפחות
19 בכמה מקרים רכישת חברות בנות על ידי טבע הובילה להוצאת פעילות מישראל
20 לחו"ל, כאשר לעניין זה התייחס המומחה כך (עמ' 21 ש' 23 – 32):
- 21 "כאשר עושים רכישה, עושים כל מיני פעולות של מיזוג
22 ראיתי גם פה את השם של איקה אברבנאל שהוא מומחה
23 עולמי ב-post-merger integration. עושים כל מיני
24 דברים. לפעמים מעבירים קו ייצור למקום אחד, לפעמים
25 מעבירים קבוצת מחקר למקום אחר, לפעמים מייצרים
26 עכשיו הרבה יותר חומרי ביניים בתוך תהליך התרופות
27 במקום אחד ומעבירים את זה למקום אחר, אני אומר את זה
28 באופן כללי. הדברים הם בסוף היום, כשאתה עושה את
29 המאזן הכללי כפי שצוין פה בתוך חוות הדעת שלי, בסוף
30 היום אתה מסתכל אחרי שהאבנים נופלות למקום, אתה
31 רואה שיש אירוע חיובי כתוצאה מאותן פעילויות של
32 השקעות בחברות בנות...."
- 33 כפי שצינתי לעיל, השאלה האם ההשקעה בחברות הבנות הועילה לטבע "באופן
34 כללי" (ראו: מוצג מש/1 – מוסד שמואל נאמן, "הערכת תרומתה של חברת טבע
35 לכלכלה הלאומית של ישראל" (אוגוסט 2014)) - אינה רלוונטית לדיון שבפנינו.
36 השאלה היא האם ההשקעה הועילה לפעילותה המוטבת של טבע בישראל וזאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 בהתאם למטרות שהציב החוק לעידוד השקעות הון (ראו פרוטוקול עמ' 21 ש' 32 –
2 עמ' 24 ש' 20).
- 3 בנוסף, המומחה לא ניטרל בחישוביו צמיחה, שלא מן הנמנע כי אינה קשורה
4 לרכישת חברות הבנות, כגון זו הקשורה לתרופות קופקסון ואזילקט, תוך שהוא
5 טוען באופן כללי כי "גם תרופות פטנט שיש לגביהן איזשהו יתרון יחסי נהנות
6 ממנוף שיווקי כזה ואחר שבא לידי ביטוי בהרחבת הפלטפורמה השיווקית"
7 (פרוטוקול עמ' 26 ש' 30 – עמ' 30 ש' 19), לא בדק בעצמו נתונים שנמסרו לו על ידי
8 החברה (פרוטוקול עמ' 32 ש' 16 – עמ' 34 ש' 15) ואף הודה כי כי "קיים קושי לייצר
9 קורולציה בין מהלך אסטרטגי לנתונים פרטניים" (פרוטוקול עמ' 20 ש' 4).
- 10 בסופו של יום, אין לפנינו אלא גישה כללית ועקרונית, יותר מחקרית-מתודולוגית
11 מאשר אמפירית, בוודאי בהתחשב בהתפתחויות שבאו לאחר כתיבת חוות הדעת,
12 לפיה רכישת חברות זרות על ידי חברה ישראלית בינלאומית, ובמיוחד בתחום
13 הפארמה, היא אסטרטגיה נכונה ויעילה. סבורני כי מכאן ועד המסקנה לפיה החוק
14 מאפשר לחברה כאמור לעשות שימוש ברווחיה לצורך מימוש האסטרטגיה הנ"ל,
15 תוך המשך קבלת פטור ממס שנועד לעודד השקעת אותם רווחים בפעילות המוטבת
16 בישראל - הדרך רחוקה.
- 17 האמור הוא מעבר לנדרש. בין כך ובין כך, איני סבור כי יש כל מקום לבחון את
18 התועלת שצמחה לחברה המוטבת בהשקעת הרווחים בחברות הזרות. די בכך כי
19 הכספים שימשו למטרת רכישת אותן חברות על מנת להחיל את הוראת ההרחבה.
- 20 אשר לטענת המערערות כי טבע השקיעה בישראל בשנים הרלוונטיות סך העולה על
21 רווחיה הפטורים, לא נסתרה בענין זה האמור בתצהירה של צפורי (סעיף 36
22 לתצהיר), כי הנתונים שהוצגו על ידי המערערות מתייחסים לכלל המערערות ולא
23 רק לטבע (ראו בעניין זה חקירת מזרחי בעמ' 115 ש' 20-12), כי הנתונים כוללים גם
24 סעיף השתתפות ומענקים, שהיה בוודאי לנטרלם (חקירת מזרחי בעמ' 114 ש' 22 –
25 עמ' 115 ש' 11), וכן, ובעיקר, כי השקעותיה של טבע (מו"פ, מלאי, פחת) מהוות
26 הוצאה לצורך מס ומופחתות לפיכך מהכנסותיה (ראו חקירת מזרחי בעמ' 117 ש'
27 15 – עמ' 124 ש' 31). מכאן כי הצגת השקעות אלו כ"שימוש" ברווחים היא הצגה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

1 מוטעית, ודומה לניסיונו של הברון מינכהאוזן למשות עצמו מהביצה באמצעות
2 שערותיו שלו.

3 **טענת ההשתק והמניעות וטענת ההסתמכות**

4 .76. טוענות המערערות כי המשיב, בשומותיו דן, שינה את מדיניותו מימים ימימה, וכי
5 עומדות להן בעניין זה הן טענת השתק ומניעות והן טענת הסתמכות, וזאת לאחר
6 שבמשך מעל 20 שנים מדיניות הרשות היתה שלא להחיל את סעיף 51(ח) לחוק
7 במקרה של שימוש ברווחים פטורים לרכישת חברות בנות.

8 .77. טענה זו אין בידי לקבל, בראש ובראשונה משום שהיא אינה מתיישבת עם עמדת
9 רשות המסים כפי שזו הוצגה מיד בסמוך לאחר הוספת סעיף 51(ח) לחוק; ביום
10 15.6.1992 פורסמה הוראת ביצוע 32/92 שכותרתה "טיפול במפעלים מאושרים
11 במסלול החלופי (מסלול פטור ממס)" (נספח 1 לתצהיר אסולין), ואילו זמן קצר
12 לאחר מכן פורסמה תוספת לאותה הוראת ביצוע מיום 29.12.1992 שעניינה "טיפול
13 במפעלים מאושרים במסלול חלופי - משיכת רווחים המתחייבת במס" (נספח 2
14 לתצהיר אסולין).

15 הוראת הביצוע קובעת כי "הפטור במסלול זה נועד להקטין את הנטל על תקציב
16 המדינה באמצעות עידוד יזמים להשקיע הון עצמי במפעלים" (סעיף 2).

17 בתוספת להוראת הביצוע צוין כי מטרת התיקון היא למנוע הוצאת כספים
18 מהחברה, בין אם דרך דיבידנד ובין בכל דרך אחרת, על שום שהוצאת הכספים
19 מונעת את האפשרות להשקיעם במפעל. כך נאמר שם:

20 "את התיקון יש להבין בהקשר של המסלול החלופי, הפוטר ממס
21 רווחים מושקעים במפעל אך מחייב במס רווחים מחולקים,
22 ומטרתו, כפי שהוסבר, היתה למנוע הוצאת כספים מחברה שבחירה
23 במסלול החלופי, בין אם מדובר בהוצאת כספים ע"י חלוקת דיבידנד
24 ובין אם מדובר בהוצאתם בדרך אחרת. התיקון בנוסחו, היוצר חזקה
25 חלוטה כאילו חולק דיבידנד במקרים מסויימים, נועד למנוע מצב
26 של מיקוח בין פקידי השומה לנישומים..."

27 יחד עם זאת כוונת המחוקק לא הייתה למנוע כליל מהלכים כלכליים
28 מקובלים של הוצאת כספים זמנית מהחברה, ובוודאי כספים שברור
29 בעליל שאין בהם הוצאת רווחים.....

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 בעקרון פרט לחלוקת דיבידנד כמוסבר ב-1.1 לעיל, ופרט לחריגים
 2 המנויים בסעיף 1.3 להלן - כל סכום שנתן בעל ממפעל במסלול
 3 החלופי לגוף קשור יראוהו כדיבידנד זולת אם המקבל כלל אותו
 4 בהכנסתו החייבת.. תשלומים אלה ייחשבו כדיבידנד לצורך תשלום
 5 מס חברות שהחברה הופטרה ממנו, שכן על ידי ביצוע התשלומים
 6 נמנעה השקעתם מחדש במפעל אותו רצה המחוקק לעודד. אין
 7 לראות בתשלומים אלה דיבידנד לענין אחר...
- 8 .78 החריגים שנקבעו בתוספת להוראת הביצוע (סעיף 1.3) הם אלה: א. לחברה אין
 9 ריווח ממסלול חלופי; ב. מדובר בהחזר הלוואה שניתנה בתנאים כלכליים; ג. מדובר
 10 בתשלומים עבור שירותים או נכסים במהלך העסקים הרגיל וכשהתשלום מהווה
 11 הכנסה בידי המקבל; ד. מדובר בהעברת כספים לחברה אחרת בעלת מסלול חלופי;
 12 ה. מדובר במתן הלוואה קצרת מועד בתנאי שוק מקובלים ובלבד שהסכום אינו
 13 עולה על 10% מסכום הרווחים.
- 14 העברת כספים לשם רכישת חברת בת, אינה נמנית על חריגים אלה, ואף אין בינה
 15 לבין אותם חריגים קווי דמיון. אפילו החריג שענינו העברת כספים מחברה אחת
 16 לאחרת, דורש כי אותה חברה אחרת תהא אף היא בעלת מפעל מאושר במסלול
 17 חלופי. משמע, כי על פי הוראת הביצוע, בכל מקרה אחר של העברת הרווחים
 18 הפטורים מהחברה לחברה אחרת - חברת אם, חברה אחות או חברת בת - תחול
 19 הוראת ההרחבה.
- 20 .79 הנה כי כן - הוראת הביצוע 32/92 והתוספת לה מלמדות על עמדת רשות המסים
 21 לפיה העברת הרווחים הפטורים לגורמים הקשורים לחברה, כך שהם אינם
 22 משמשים עוד לפיתוח המפעל המוטב, מביאה להחלת הוראת ההרחבה, כאשר רק
 23 במספר מקרים חריגים, המפורטים באופן מפורש בתוספת, הוראת ההרחבה לא
 24 תחול. גם החלטות המיסוי שפורסמו בעניין זה (צורפו כנספח 3 לתצהיר אסולין)
 25 עולות בקנה אחד עם אותה עמדה. בהחלטת מיסוי משנת 2008 נקבע כי בנסיבות
 26 המיוחדות המתוארות בהחלטה, העברת כספים לחברת בת לא תביא לחיוב במס,
 27 אך זאת בהתקיים תנאים "קשוחים", ובכלל זאת שהכספים יישארו בחברת הבת,
 28 ינוהלו בחשבון בנק נפרד והרווחים מהם יחוייבו במס כאילו המדובר ברווחיה של
 29 חברת האם. בהחלטת מיסוי משנת 2011 נקבע כי העברת הכספים לא תחויב במס,
 30 ואולם בתנאי שמדובר בהלוואה לתקופה הנקובה בהחלטה שלאחריה יוחזרו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 הכספים ו/או להשקעה בחברות אחרות שגם בבעלותן מפעל מאושר או מוטב.
2 תנאים אלה תואמים את ההחריגים הקבועים בהוראת הביצוע.
- 3 80. איני מתעלם מאי הבהירות, ולמצער אי האחידות, שהייתה קיימת בעבר באשר
4 לטיפול בתוצאות המס הנובעות משימוש ברווחים הפטורים לרכישת חברות בנות.
5 כך עולה מתצהירו של אסולין והדבר אף משתקף בחוות דעת ליכט (ראו גם מ' מזרחי
6 וע' קריגל, "מסך הערפל על סעיף 51(ח) לחוק עידוד השקעות הון – חלוקת רווחים
7 שהופטרו ממס ממפעל מאושר או מפעל מוטב בעקבות הוראת ביצוע 6/2013",
8 מסים כז/3 (יוני 2013) א-1).
- 9 עם זאת, כפי העולה מתצהירו הנ"ל של אסולין, וניתן למצוא לכך אחיזה גם
10 בהחלטת המיסוי הנ"ל משנת 2008, בוודאי שלא ניתן לומר כי הייתה קיימת בידי
11 רשות המסים איזו מדיניות, בוודאי לא מדיניות רשמית, שלא להחיל את הוראת
12 ההרחבה במקרה של רכישת חברות בנות. כשנשאל מר אסולין על אודות האמור
13 בסעיף 97 לחו"ד ליכט לפיה "ככלל, לא הוצאו שומות בשל פקיעת הפטור עקב
14 השקעה בחברות בנות או רכישת חברות בנות", השיב כך (פרוטוקול עמ' 312 ש' 30
15 - עמ' 313 ש' 1):
- 16 "אני לא חולק על האמירה הזאת. עצם העובדה שלצורך העניין
17 בבדיקה שאני ערכתי לא מצאתי הרבה שומות, נמצאו שומות, לא
18 הרבה, נאמר בחוות הדעת, הדעות ברשות המסים היו חלוקות,
19 זאת אומרת שלא הייתה עמדה חד חד ערכית שאמרה "זה
20 הוצאת הכספים הרכישה הזאת" אבל זו עמדה שהייתה קיימת,
21 הייתה במחלוקת, זו הסיבה שבסופו של יום הגיעה חוות הדעת
22 של אבי ליכט, על מנת לפתור את המחלוקת הזו".
- 23 81. יתר על כן, אף בהנחה שעמדת רשות המסים בסוגיה זו לא היתה ברורה ולא יושמה
24 באופן זהה על ידי פקידי השומה השונים, ואף אם, כטענת המערערות, חל שינוי של
25 ממש בעמדת רשות המסים, עדיין אין בכך כדי להוביל למסקנה לפיה יש לקבל את
26 טענת ההשתק והמניעות או טענת ההסתמכות שהעלו המערערות בהקשר זה, ואין
27 בכך כדי לפסול את השומות נשוא הערעור שלפניי. כפי שנקבע בע"א 8150/11 חב'
28 ש.י סימון אחזקות בע"מ נ' אגף המכס והמע"מ אשדוד (11.2.2015), לאמור:
- 29 "...בפנינו עומד שינוי בעמדתן של רשויות המס. על עניין זה, כפי
30 שעולה גם מפסק דינו של חברי, חלים הכללים הנוגעים לקבלת
31 החלטות מינהליות. אין צריך לומר, שרשויות המס, ככל רשויות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 המינהל, חייבות לנהוג בהגינות ובמקצועיות, ולכן שינוי בעמדתן
2 אינו אמור להיות עניין שרירותי (ראו: דפנה ברק-ארז משפט
3 מינהלי כרך א 385-389 (2010)). אולם, ככל שנעשתה בדיקה
4 מקצועית וזו העלתה כי עמדה משפטית שאומצה בשנת מס
5 קודמת אינה נכונה, אין מניעה לכך שהעמדה החדשה תדריך את
6 רשויות המס בשנות מס עתידיות, ולמעשה - ראוי שכך יהיה,
7 בכפוף לאיזון בין האינטרס הציבורי לבין הסתמכותו של הפרט
8 הנוגע בדבר (ראו גם: עניין פלומין, בפסקה 64). ההתחשבות
9 בשיקולים של הסתמכות והגינות באה כבר לידי ביטוי בפסק
10 דינו של בית משפט זה בע"מ 2291/07 ככל שמדובר בשנות המס
11 שקדמו לאימוץ העמדה העדכנית של רשויות המס בשנת 2004.
12 כפי שהסביר חברי, ממועד זה ואילך, לא ניתן עוד לטעון
13 להסתמכות על עמדתן של רשויות המס" (שם, בסעיף 6 לפסק
14 דינה של השופטת ברק-ארז).
- 15 דברים ברוח דומה נאמרו בע"מ 490/13 יצחק פלומין ואח' נ' פקיד השומה חיפה
16 (24.12.2014), לאמור:
- 17 "שינוי באקלים המשפטי - במקרה שבו חל שינוי בחוק,
18 בפסיקה או במדיניות הכללית של רשויות המס ביחס לפרשנות
19 החוק, הכרעות שהתבססו על הכלל הקודם לא יחייבו את
20 הצדדים בשנות המס הבאות. זהו החרוג הברור שעמד ביסודה
21 של הפסיקה בעניין כהן, ואליו כיוון השופט ויתקון באומרו בו
22 "אין זה רצוי שהפרט יהיה לנצח נצחים פטור מנטל המס, שמן
23 הדין היה שישא בו ככל האזרחים"... (שם, בסעיף 67(א) לפסק
24 דינה של השופטת ברק-ארז).
- 25 82. בסופו של יום, את תוקפה וחוקיותה של שומה יש לבחון על פי הדין. גם אם טעה
26 בעבר פקיד השומה בפרשנותו את הדין, הרי שטעויות אין להנציח (ע"מ 4157/13
27 דמארי נ' פקיד שומה רחובות, ס' 116 לפסק דינו של המשנה לנשיאה רובינשטיין
28 (3.2.2015); בג"צ 637/89 חוקה למדינת ישראל נ' שר האוצר, מו(1) 191 (1991)).
- 29 83. זאת ועוד, כידוע, טענת הסתמכות אין להעלות כטענה בעלמא אלא יש להוכיחה על
30 כל רכיביה באופן קונקרטי על ידי ראיות רלוונטיות, לרבות באשר לשאלת שינוי
31 המצב לרעה על רקע ההסתמכות הנטענת (ראו: ע"מ 1609/16 חברת שי צמרות
32 (אורנית) נ' מנהל מס ערך מוסף פתח תקוה בפסקאות 54-53 (1.11.2018); ע"מ
33 6705/04 בית הרכב בע"מ נ' עיריית ירושלים, פ"ד סג(2) 1, 57 (2009); ע"מ 6996/97
34 חברת א. עבאדה בע"מ נ' רשות הפיתוח על-ידי מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נג(4)
35 117, 124-123 (1999)). בנסיבות עניינן של המערערות כלל לא נטען, וממילא לא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 הוכח, כי אילו טבע היתה מודעת לכך שכספים שהועברו לחברות בנות לשם ביצוע
2 הרכישות, ייראו על ידי המשיב כחלוקת דיבידנד לפי סעיף 51 לחוק, היתה משנה
3 מהתנהלותה.
- 4 בהקשר זה ראו חקירתו של מזרחי (פרוטוקול עמ' 96 שורה 8 – עמ' 97 ש' 3):
- 5 **ש: תאשר לי בבקשה שלא צירפת לתצהיר שלך אף**
6 **מסמך מזמן אמת, לא פרוטוקול של דירקטוריון,**
7 **לא החלטת הנהלה, לא הצעת רכש, לא הצעת**
8 **מימון שמעיד שבפני טבע היו כמה חלופות לבצע**
9 **את המימון והיא בחרה בחלופה שבוצעה בסוף?**
- 10 **ת: מאשר.**
- 11 **ש: מאשר. לא מצאתם בכל עסקאות הרכש,**
12 **לא, לא צירפנו, זה לא קשור, לא צירפתם. אתה**
13 **שואל אותי אם אפשר היה לממן את זה בדרך**
14 **אחרת? מה השאלה?**
- 15 **ש: לא, אתה אומר שהייתה הסתמכות ואני רוצה**
16 **שתראה לי איפה הסתמכותם, תראה לי מסמך**
17 **אחד שממנו ניתן ללמוד שהסתמכותם, אחד כזה.**
- 18 **ת: ביצענו את ההשקעות.**
- 19 **ש: יכול להיות שזו הייתה הדרך היחידה לבצע**
20 **אותה.**
- 21 **ת: לא, ממש לא, ממש לא הדרך היחידה.**
- 22 **ש: איך אנחנו יכולים לדעת?**
- 23 **ת: בוא אני אתן לך דוגמה פשוטה.**
- 24 **ש: אל תביא לי דוגמה פשוטה, תביא לי מסמך. הרי**
25 **זה דברים, אתה בעצמך אומר שיש גורמים**
26 **מימוניים ויש החלטות דירקטוריון וזה לא דבר**
27 **שעושים, להוציא 7 מיליארד דולר זה לא משהו**
28 **שעושים, אולי במקרה אחד כן עשיתם את זה**
29 **מהיום להיום, לא נעים לומר את זה, אבל בדרך**
30 **כלל לא אמורים לעשות את זה ככה בשליפת**
31 **שרוול ואני בטוח שנכתבו עשרות מסמכים ואני**
32 **בטוח שהיו דיונים בדירקטוריון על איך מבצעים**
33 **את הרכישה הזאת, ומכל הרכישות שטבע**
34 **עשתה לאורך כל השנים, מסמך אחד לא מצאתם**
35 **להראות לנו.**
- 36 **ת: ו-?**
- 37 **ש: ו-! אז למה אתה אומר שהסתמכותם?**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
 טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ת: אני אומר, כשאתה בא לעסקה ואני לא הייתי
 2 באותן שנים בעסקאות, אני ליוויתי את עסקת
 3 אקטביס מההתחלה ועד הסוף, אני יודע איך זה
 4 מתנהל, אני יכול להעיד על העסקה הזאת באופן
 5 ספציפי."
- 6 84. המערערות מבססות במידה רבה את טענתן לשינוי המדיניות ולהסתמכות על
 7 פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מיום 6.3.2005 במסגרת הדיונים שהתקיימו באשר
 8 לתיקון 60 לחוק לעידוד השקעות הון, ועל אמירותיו של מר אוסקר אבו ראזק,
 9 סמנכ"ל רשות המיסים דאז, לפיהן השקעה בהון מניות של חברת בת אינה נחשבת
 10 כחלוקת דיבידנד לעניין סעיף 51(ב) לחוק. עם זאת, מר אבו ראזק הפנה בדבריו
 11 להוראת הביצוע הנ"ל, המהווה את העמדה הרשמית של רשות המיסים, כך שספק
 12 אם ניתן להסתמך על הדברים שמסר מר אבו ראזק באותה ישיבה ככל שיש בהם
 13 כדי לסתור את העמדה העולה מתוך הוראת הביצוע. יתרה מזו, כפי שהוסבר לעיל,
 14 על המערערות, הטוענות להסתמכות, מוטל להוכיח כי אותה אמירה של מר
 15 אבו ראזק היתה ידועה להן ועמדה בפניהן טרם מועד קבלת ההחלטה לביצוע
 16 עסקאות ההשקעה בחברות הזרות, וכי על סמך אותה אמירה גיבשו עמדתן לבצע
 17 את עסקאות ההשקעה בחברות אלו. ראיה שכזו לא הוצגה בפניי. ברי כי הפנייה
 18 בדיעבד לפרוטוקול של דיון בוועדת הכספים, אינה יכולה כשלעצמה לגבש טענה של
 19 הסתמכות.
- 20 85. לא למותר גם לציין כי טענת ההסתמכות בוודאי שאינה מתקיימת בכל הנוגע
 21 לרכישת חברת Cephalon. במועד רכישת חברה זו, דהיינו ביום 14.10.2011, עמדת
 22 פקיד השומה לפיה רכישת חברה זרה מפקיעה את הפטור המותנה היתה כבר ידועה
 23 למערערות; המומחה מטעמן העיד כי התבקש להכין את חוות הדעת בסוף שנת 2010,
 24 כאשר חוות הדעת נחתמה ביום 27.3.2011. יתר על כן, בנסיבות אלה ניתן היה לצפות
 25 כי המערערות ייבקשו להראות כי חל שינוי בהתייחסותן לרכישה אחרונה זו לעומת
 26 התייחסותן לרכישות הקודמות, כגון באמצעות הדברים שנמסרו בישיבות
 27 הדירקטוריון בהן נדונו ואושרו אותן עסקאות, אך זאת, כאמור, כלל לא נעשה.
- 28 86. אין גם בסיס לטענת המערערות לאפליה ביניהן לבין נישומים אחרים. הנטל
 29 להוכחתה של טענה מסוג זה, לרבות תוך בחינתה אל מול קבוצת השוויון
 30 הרלוונטית, מוטל על המערערות, נוכח חזקת החוקיות העומדת למשיב כרשות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 מנהלית (ראו בר"ם 7515/07 גלינה בר בע"מ נ' ראש עיריית תל אביב יפו
2 (5.9.2007); בג"צ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע (8.6.1999)). אלא שכל
3 ראייה לא הובאה על ידי המערערות התנומכת בטענתן לאפליה, וממילא לא ניתן
4 לבחונה (ראו גם ע"א 8234/11 בלטינסקי נ' פקיד שומה עכו (6.2.20214), פסקאות
5 24-25). יתרה מכך, חובתו של בית המשפט בערעור מס היא כי פסק הדין שייצא
6 תחת ידיו יוביל לתוצאה של שומת מס אמת. על כן, ככל שעמדת בית המשפט היא
7 כי השקעה בחברת בת נחשבת כחלוקת דיבידנד לצורך החוק, אזי גם אם פקיד
8 השומה פעל, כביכול, באופן שונה כלפי נישומים אחרים (טענה שכאמור לא הוכחה
9 במקרה דנן), אין בכך כדי לחייב את בית המשפט בדונו בערעור המס המונח בפניו.
- 10 87. אוסיף כי לאור מסקנתי לעיל ומסקנתי להלן בכל הנוגע לשימוש ב"מחסנית", איני
11 נדרש לדון במחלוקת בין הצדדים בשאלת פרשנותו של הסכם הפשרה, והאם היה
12 בו משום ויתור מצד טבע על עמדתה העקרונית בכל הנוגע לרכישת חברת Ivax.
13 אעיר, עם זאת, כי על פני הדברים הצדק עם המערערות, באשר פרשנותו הסבירה
14 של ההסכם היא כי הסכומים ששולמו לרכישת Ivax הינם חלק מההכנסה הצבורה
15 הנבחרת ("המחסנית"), אך אין בכך כדי למנוע מהמערערות לטעון כי הוראת
16 ההרחבה אינה חלה על רכישה זו, כמו על הרכישות האחרות. זאת כעולה, בין היתר,
17 מסעיף 3.3.4 להסכם הפשרה לפיו הצדדים שומרים את מלוא זכויותיהם
18 וטענותיהם בסוגיה זו.
- 19 **ניצול "המחסנית" לצורך רכישת החברות הזרות:**
- 20 **טענות המערערות בתמצית**
- 21 88. ברכישת חברת Ivax בשנת 2006 בתמורה לסכום כולל של כ- 7.9 מיליארד דולר,
22 עמד מרכיב המזומן על סך של כ- 1.7 מיליארד דולר, מתוכו סך של 840 מיליון דולר
23 בלבד היו ממקורותיה העצמיים של חברת האם. יתרת הסכומים מקורם מחוץ
24 לישראל – פירעון הלוואות על ידי טבע ארה"ב והלוואות מטבע הונגריה ומבנקים
25 בישראל - כך שהם אינם חלק מרווחי המפעל המאושר ואינם יכולים לשמש כבסיס
26 לחיוב במס מכוח הוראת ההרחבה. לכל היותר המשיב היה יכול להעלות טענה
27 להחלת הוראת ההרחבה בקשר לכספים אלה, בעת העמדת הלוואות לטבע ארה"ב,
28 או במועד פירעון הלוואות מטבע הונגריה ומבנקים בישראל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 זאת ועוד, יתרת הרווחים הפטורים של טבע ליום 31.12.2005, דהיינו חודש לפני
2 רכישת Ivax, הסתכמה בסך של 3.83 מיליארד ₪, כך שלא ניתן לומר כי לצורך
3 רכישה זו השתמשה טבע ברווחים פטורים העולים על הסכום הנ"ל. די בכך כדי
4 להוביל למסקנה שאין כל "יתרה עודפת" ביחס לסכומים ששימשו לרכישת חברת
5 Cephalon ושהם עולים על סכום "המחסנית".
- 6 89. אשר לרכישת Barr ניתן לטעון לשימוש ברווחים פטורים רק ביחס לאותם סכומים
7 הנובעים ממקורותיה העצמיים של חברת האם שעמדו על סך של 60 מיליון דולר
8 ארה"ב בלבד.
- 9 90. בכל הנוגע לרכישת Ratiopharm הרי שטבע גייסה הלוואה בסך של כמיליארד דולר
10 מבנקים בישראל; טבע הלוותה סכום זה, וכן סך נוסף של כ- 2.35 מיליארד דולר,
11 בהלוואה לזמן קצר לחברה קשורה תושבת הולנד, כאשר הלוואה זו הומרה להון
12 בשנת 2013; טבע השקיעה אך ורק סך של כ- 460 מיליון אירו ממקורותיה העצמיים.
13 אין לקבל את טענת המשיב לפיה יש לראות בהלוואה בסך 2.35 מיליארד דולר, ובסך
14 של 460 מיליון אירו (המסתכמים בצווים לסך של 11.147 מיליארד ש"ח) כסכומים
15 אשר "מומנו" על ידי טבע ומהווים שימוש ברווחים פטורים, שכן במועד מתן
16 ההלוואה לא יכול להיות כל "אירוע" המצדיק את הפעלת הוראת ההרחבה. טענה
17 מסוג זה יכולה הייתה לעלות רק במועד שבו ההלוואה הומרה בפועל להון, דהיינו
18 בשנת 2013, ולא במסגרת הערעורים דנן, המתייחסים לשנות המס 2008 עד 2011.
19 לפיכך, ובהתחשב בסכום "המחסנית", סכום הרווחים הפטורים ששימשו לרכישת
20 Ratiopharm יכול לעמוד, לכל היותר, על 460 מיליון אירו – הוא הסכום שהושקע
21 ממקורותיה העצמיים של טבע.
- 22 91. בתחשיבי המשיב נפלו מספר פגמים נוספים, לרבות העובדה שבשים לב לבחירתה
23 של אסיא מיום 30.5.2013 לשלם מס חברות על הכנסה צבורה נבחרת בסך של 5.594
24 מיליארד ש"ח, הרי שעל המשיב היה להביא בחשבון, בעת בחינת מקורות החלוקה
25 של טבע, גם סכום זה.
- 26
- 27

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 טענות המשיב בתמצית
- 2 .92 יש לקבל את אופן החישוב של המשיב ביחס לסכומים שמקורם ברווחים הפטורים.
3 לצורך חישוב הסכומים בגינם טבע חבה בתשלום מס לפי הוראת ההרחבה, המשיב
4 הפחית מסך המזומן ששולם לרכישת החברות הבנות כל סכום שניתן לחלק
5 כדיבידנד ללא חיוב במס נוסף, וזאת באופן מיטבי מבחינת המערערות. מנגד,
6 המערערות לא הציגו בשום שלב תחשיב חלופי לחישובי המשיב, אלא רק הצביעו על
7 "טעויות" שלטענתן נפלו בחישוב.
- 8 .93 יש לדחות את טענת טבע לפיה הסכומים שהוציאה לרכישת החברות הבנות נמוכים
9 מהסכומים שהמשיב הביא בחשבון לצורך הוראת ההרחבה. הלוואות שטבע נטלה,
10 או הלוואות שהוחזרו לטבע, אינן יכולות לשמש כמקור חיצוני לרכישת חברות
11 הבנות, מאחר ומדובר בעניין תזרימי גרידא. לפיכך, גם בסכומים ששולמו על ידי
12 טבע לרכישת החברות הבנות ואשר מקורם באותן הלוואות, יש לראות משום ניצול
13 ה"מחסנית".
- 14 ניצול "המחסנית" לצורך רכישת החברות הזרות - דיון והכרעה
- 15 .94 לצד המחלוקת העקרונית בדבר תחולת הוראת ההרחבה במקרה של העברת רווחים
16 פטורים לשם רכישת חברות בנות, חלוקים הצדדים בנוגע להיקף הסכומים ששימשו
17 את טבע – ממקורותיה היא – לצורך ביצוע שלוש מתוך ארבע הרכישות. למחלוקת
18 זו נודעת נפקות בכל הנוגע לחבות המס של טבע בגין רכישת החברה הרביעית בסדר
19 הרכישות, דהיינו חברת Cephalon (וזאת לאור קביעתי דלעיל כי רכישת חברות
20 בנות מפקיעה את הפטור המותנה). אין מחלוקת כי לרשות טבע עמדה "מחסנית"
21 של רווחים פטורים, עליהם שילמה כבר מס, ואשר אותם היא רשאית לנצל
22 לשימושים שונים - לרבות לצורך חלוקת דיבידנד ורכישת חברות בנות - וזאת ללא
23 חבות נוספת במס. סכום "המחסנית" של טבע עמד על כ- 28.8 מיליארד ₪, כאשר
24 טענתה היא שהסכומים ששימשו לצורך כל ארבע הרכישות גם יחד, נמוכים מסכום
25 "המחסנית", כך שממילא אין מקום לחייבה במס בגין רכישת חברת בת כלשהי.
26 המשיב, מנגד, טוען כי לא היה בסכום "המחסנית" כדי לכסות את עלות כלל
27 הרכישות, ולפיכך העלות העודפת על סכום המחסנית, מתוך התמורה ששולמה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 לרכישת חברת Cephalon, דהיינו סך של 2.091 מיליארד ₪ (ראו סעיף 34 לתצהיר
2 צפורי), מקורו ברווחים פטורים החייבים במס על פי הוראת ההרחבה.
- 3 95. במחלוקת בסוגיה זו מקובלת על ידי הדרך בה נהג המשיב בהתייחס לסכומים
4 ששימשו לרכישת Ivax, שמקורם בהלוואות שהעמידה חברת האם לטבע ארה"ב
5 ונפרעו, לסכומים ששימשו לרכישת Barr והתקבלו כהלוואה מאסיא, ולסכומים
6 ששימשו לרכישת Ratiopharm שהתקבלו כהלוואה מחברה קשורה תושבת הולנד
7 והומרו לאחר מכן להון מניות. עם זאת, מקובלת על ידי עמדת המערערות בהתייחס
8 לסכומים ששימשו לרכישת Ivax שקיבלה טבע כהלוואה מחברת טבע הונגריה
9 ומבנקים ישראלים. סבורני, כי לגבי הסכומים הראשונים יש לראותם כחלק
10 ממקורתיה העצמיים של טבע ולייחסם לרווחים הפטורים (ולפיכך השימוש בהם
11 מהווה ניצול ה"מחסנית"), ואילו לגבי הסכומים האחרונים, יש לראותם
12 כמתקבלים ממקורות חיצוניים, שאין לייחסם לרווחים הפטורים (ולפיכך אין
13 בשימוש בהם משום ניצול ה"מחסנית").
- 14 96. במסגרת הסכם הפשרה שנחתם בין הצדדים בשנת 2013, והביא לסיום המחלוקת
15 ביחס לשנת המס 2006, התחייבה טבע לשלם מס חברות בסך של כ-1.7 מיליארד
16 ש"ח על "הכנסה צבורה נבחרת" בסך של כ-27 מיליארד ₪ כך ש"המחסנית"
17 שעמדה לרשותה, לאחר ניכוי מס החברות הנ"ל (ובתוספת רווחים אחרים שניתן
18 לחלקם ללא חיוב במס, דהיינו רווחים שכבר שולם עליהם מס בעבר, בתוספת
19 הכנסות מדיבידנד ובהפחתת דיבידנד שחולק; ראו סעיף 31 לתצהיר צפורי
20 והתחשיב שצורף כנספח ז', וכן התיקון שנעשה בחישוב כאמור בסעיף 34 לתצהיר),
21 היתה בסך כולל של 28.8 מיליארד ₪. מאחר שטבע שילמה את המס על ההכנסות
22 הנ"ל, היא רשאית לעשות בהן שימוש לכל מטרה, וללא חיוב נוסף במס. על כך אין
23 חולק.
- 24 97. המחלוקת ביחס לרכישת חברת Ivax היא בנוגע לגובה הסכום, מתוך סכום
25 "המחסנית", בו נעשה שימוש לצורך הרכישה. לטענת טבע, 380 מיליון דולר מתוך
26 הסכום ששימש לרכישת Ivax מקורו בהלוואה שטבע ארה"ב השיבה לטבע, ולפיכך
27 אין מדובר בכספים שמקורם ברווחים הפטורים. עוד טענה כי גם אם יש להחיל על
28 כספים אלה את הוראת ההרחבה, הרי שיש לעשות כן במועד שבו ניתנה ההלוואה
29 ולא במועד פירעונה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

98. אין בידי לקבל טענות טבע הנ"ל שכן הנטל מוטל על כתפי המערערות להוכיח כי מדובר בכספים שמקורם אינו ברווחים הפטורים; משעה שלא הוכח טיב ההלוואה, מתי ניתנה ובאילו תנאים, והאם מדובר בהלוואה חריגה או ביתרת חו"ז שוטפת שטרם נפרעה (ראו עדות מזרחי בפרוטקול, עמ' 129 ש' 33 – עמ' 131 ש' 14), ובהעדר ראייה לסתור, רשאי פקיד השומה להניח כי מדובר בכספים שמקורם ברווחים הפטורים ואשר שימשו למתן ההלוואה. משנפרעה ההלוואה, והכספים שהתקבלו שימשו לצורך רכישת חברת הבת, הרי שיש להפחיתם מסכום "המחסנית".
99. איני סבור כי העובדה שהמשיב לא ראה בהלוואה, בעת נתינתה, כשימוש המפקיע את הפטור המותנה (או באה על חשבון סכום "המחסנית"), משמעה שהוא אינו רשאי לעשות כן במועד שבו היא נפרעה ושימשה לרכישת חברת בת. סבורני כי שיקול דעתו של המשיב בעניין זה מאפשר שלא להתייחס לכל הלוואה הניתנת לצד קשור כמפקיעה את הפטור המותנה, כאשר הדבר תלוי, בין היתר, בתקופת ההלוואה ובתנאי ההלוואה, כפי שאף עולה מהוראת הביצוע בעניין זה. כך או כך, הנטל על הנישום להוכיח שיש להחיל את הוראת ההרחבה במועד אחר, ולא מצאתי כי המערערות עמדו בנטל זה.
100. אשר לרכישת Barr ובהתייחס לסכום בסך 500 מיליון ש"ח שהתקבל כהלוואה מחברת אסיא ושימש לרכישת החברה הנ"ל (סעיף 55 לתצהיר מזרחי), הרי שכבר קבעתי לעיל כי על הלוואה זו, ש"נפרעה" על דרך העברתה לחשבון החו"ז כאשר לאחר מכן יתרת החו"ז "נסגרה" באמצעות חלקות דיבידנד (ראו פרוטוקול עמ' 88 ש' 30 – עמ' 89 ש' 10; עמ' 135 ש' 1 – 3; עמ' 138 ש' 21 – 23; מוצג מש/7), יש להחיל את הוראת סעיף 51 לחוק ודינה כדין שאר הכספים שהיו מצויים בחשבון המשותף, סוגיה בה דנתי לעיל.
101. וכיוצא בזה הסכומים ששימשו לרכישת חברת Ratiopharm בשנת 2010 בסכום של 5.2 מילארד דולר. המערערות טענו כי אין להביא בחשבון "המחסנית" סכומים בסך כולל של 11.147 מיליארד ₪, שהועברו כהלוואה לחברה קשורה תושבת הולנד לצורך אותה רכישה, וכי לכל היותר יכול היה המשיב להחיל את הוראת ההרחבה רק במועד שהיא הומרה בפועל להון, דהיינו בשנת 2013. אין בידי לקבל טענה זו. המדובר בכספי הלוואה שלא הוחזרו לטבע ואף לא יוחזרו לה, עם הפיכתם בתוך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 תקופה של שנתיים להון מניות (ראו פרוטוקול עמ' 142 ש' 30 – עמ' 143 ש' 10).
2 סבורני כי הלוואה בסכום כה גדול, אשר הופכת בתוך תקופה קצרה להון מניות,
3 מטילה על הנישום נטל כבד להוכיח כי אכן מדובר בהלוואה שהייתה כוונה להחזירה
4 (ולא בדרך הפיכתה להון מניות), וכי יש בידי החברה הלווה אמצעים להחזירה. יש
5 לזכור כי הוראת ההרחבה נועדה למנוע מצבים שבהם כספים מוצאים, בדרכים
6 שונות, ותוך שימוש בלבוש משפטי כזה או אחר, מהחברה בעלת המפעל המוטב
7 ומועברים, במישרין או בעקיפין, לגוף קשור באופן זה שכספים אלה לא ישמשו עוד
8 לפעילות המוטבת. נראה כי הלוואה הניתנת על ידי חברה בעלת מפעל מוטב לגוף
9 קשור, ההופכת בתוך תקופה יחסית להון מניות, ראוי להתייחס אליה, לצורך
10 החלת הוראת ההרחבה ובהעדר ראיה משכנעת אחרת, כמי שלמכתחילה לא הייתה
11 הלוואה.
- 12 102. לא דין הסכומים שנתנה טבע כהלוואה לטבע ארה"ב, הוחזרו לה ושימשו לרכישת
13 חברת Ivax כפי שהובהר לעיל, כדין סכומים שקיבלה כהלוואה מטבע
14 הונגריה ומבנקים ישראליים. לטענת טבע אין להביא בחשבון "המחסנית" הלוואות
15 כאמור בסך כולל של 302 מיליון דולר ואילו המשיב טוען כי ביחס להלוואות אלו
16 לא הציגה טבע כל ראיה לגבי מועד פרעון ולגבי המקורות מהם הן תפרענה בסופו
17 של יום. לפיכך, כך טוען המשיב, יש להתייחס אליהם ככספים שמקורם ברווחים
18 הפטורים והבאים על חשבון "המחסנית".
- 19 בעניין זה מעדיף אני את גישת המערערות. בשלב בו ניתנו ההלוואות, לא ניתן
20 לראותן כחלק מהרווחים הפטורים, שכן על פניו המדובר במקורות חיצוניים, גם
21 אם אין זה ברור מה מועד פרעון ומה יהיו מקורות המימון לכך. בעניין זה צודקות
22 המערערות הטוענות כי המשיב יהיה רשאי לבחון את תחולת הוראת ההרחבה
23 במועד שבו ההלוואות תפרענה. או אז יהיה עליו לבחון האם ההלוואות אכן נפרעו
24 מתוך כספי הרווחים הפטורים, ובמידה ויגיע למסקנה כי כך הדבר – להחיל עליהם
25 את הוראת ההרחבה.
- 26 103. כאמור לעיל, גם לפי החישובים שערך המשיב סכומי המזומנים ששולמו לצורך
27 שלוש עסקאות הרכישה הנ"ל אינם עולים על סכום "המחסנית", ולפיכך אין בהם
28 כדי להביא לחיוב במס. רק לגבי עסקת הרכישה הרביעית, דהיינו בעת רכישת חברת
29 Cephalon בשנת 2011 בתמורה לסך במזומן של 10.248 מיליארד ₪ (על סכום זה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 אין מחלוקת), לא היה בסכום הנוטר ב"מחסנית" כדי לכסות את מלוא עלות
2 הרכישה, כאשר, לטענת המשיב, הסכום העודף, המתחייב לפיכך במס חברות, הוא
3 בגובה של 2.091 מיליארד ₪. מהאמור לעיל עולה כי למעט התיקון הנדרש כפועל
4 יוצא ממסקנתי דלעיל, לפיה יש להתייחס לכספי ההלוואות שקיבלה טבע מטבע
5 הונגריה ומבנקים ישראלים לשם רכישת חברת Ivax, כמקורות חיצוניים שאינם
6 מתוך הרווחים הפטורים - הצדק עם המשיב בקביעתו הנ"ל.
- 7 104. המערערות מלינות על פגמים נוספים שנפלו בתחשיב שערך המשיב כמפורט בסעיף
8 55 לתצהיר מזרחי (בסיכומיו טען המשיב כי המערערות זנחו חמש מתוך אותם
9 פגמים נטענים והפנה בעניין זה לאמור בפרוטוקול הדיון - עמ' 126 ש' 5 - עמ' 127
10 ש' 32; עמ' 141 ש' 18 - עמ' 142 ש' 32. טענה זו לא נסתרה על ידי המערערות).
- 11 טוענות המערערות כי המשיב לא לקח בחשבון, בעת בחינת מקורות החלוקה של
12 טבע, סך של 3,080 מיליוני ₪ שלטענתו חולקו כדיבידנד מאסיה לטבע (סעיף 55ג'
13 לתצהיר מזרחי ופרוטוקול עמ' 139 ש' 19 - 32). בעניין זה התחייב המשיב כי סך
14 המקורות של טבע לחלוקת דיבידנד יקבע בהתאם לשומות הסופיות, וכפועל יוצא
15 מהכרעה במחלוקת שהייתה בין הצדדים בעניין זה. חזקה כי המשיב אכן יביא את
16 הסכום האמור בחשבון מקורות החלוקה.
- 17 עוד טענו המערערות כי המשיב לא הביא בחשבון בעת בחינת מקורות החלוקה של
18 טבע את הרווחים החשבונאיים העומדים לטובת טבע בגין רווחי אסיה שבחרה
19 לשלם מס חברות על "הכנסה צבורה" נבחרת בסך של כ-5.6 מיליארד ₪, והן מפנות
20 בעניין זה לפסק הדין בע"א 7566/13 פשמ"ג נ' זורבין (22.6.2015). לא מצאתי כי
21 יש בפסק הדין הנ"ל כדי לתמוך בעמדת המערערות. העובדה כי יש להביא בחשבון
22 לצורך סעיף 94ב לפקודה "רווחי אקויטי", אין פירושה כי ניתן לראותם כחלק
23 מהכספים שהועברו על ידי טבע לגופים קשורים לצורך תחולת הוראת ההרחבה.
24 רווחים אלה הרי לא חולקו בפועל מאסיה לטבע ולפיכך ברי כי האחרונה אינה יכולה
25 לעשות בהם כל שימוש.
- 26 105. אשר לטענת המערערות בעניין יתרת רווחיה הפטורים של טבע סמוך לפני רכישת
27 Ivax, הנמוכה מהסכום שייחס המשיב לאותה רכישה, אפנה לאמור בסעיף 34
28 לתצהיר צפורי, שלא נסתר, לפיו לסכום היתרה האמורה (כ-3.8 מיליארד ₪) יש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

1 להוסיף רווחים ששולם בגינם מס וכן דיבידנד שהתקבל מחו"ל, כך שיתרת הרווחים
2 עומדת על סך של כ-7.4 מיליארד ₪ ויש בה די כדי לשמש לצורך תשלום המזומנים
3 בעסקה.

4 המחלוקת בעניין תרופת הקופקסון:

5 טענות המערערות בתמצית

6 106. הוכח על ידי המערערות כי קיים שוני מהותי ומשמעותי באופן מכירת, הפצת ושיווק
7 תרופת הקופקסון, ובכלל זאת במידת מעורבותה של טבע בתהליכים השונים, בין
8 התקופה שבה התקיים שיתוף הפעולה בין טבע לבין אוונטיס, לבין התקופה שבה
9 החלה טבע לבצע פעילות זו באופן עצמאי. השוני האמור נובע ממהות הפעילות
10 העסקית, ובעיקר, נוכח ביטול חלוקת הסיכונים בין טבע לבין אוונטיס. שיתוף
11 הפעולה עם אוונטיס היה הכרח מבחינת טבע, ואוונטיס נטלה על עצמה בפועל
12 סיכונים עסקיים לא מבוטלים. לעומת זאת, לאחר סיום שיתוף הפעולה, טבע היא
13 ש"עמדה בחזית" מול השוק ונשאה באופן בלעדי במלוא הסיכונים, ולפיכך אך טבעי
14 הדבר שהיא אף תיהנה ממלוא הסיכויים. משכך, בדין הועמד המחיר החדש על כ-
15 100% מסך המכירות נטו (בניכוי עלויות ההפצה).

16 107. התשלום בשיעור 25% מסך המכירות נטו לו זכאית אוונטיס במשך שנתיים שלאחר
17 סיום שיתוף הפעולה, איננו פיצוי על כך שהסכם ההפצה בא לידי סיומו, כי אם
18 תשלום של עמלה נוספת, אשר סוכמה מראש, בעבור מאמצי ההפצה, המכירה
19 והשיווק של הקופקסון לאורך תקופת ההתקשרות, כך שאין מקום להפחיתו
20 ממחזורי המכירות בשנים הרלוונטיות, כטענתו החילופית של המשיב.

21 108. הסמכות לקבוע את מחזור הבסיס או לבצע התאמות במחזורים מסורה למרכז
22 ההשקעות בלבד. המשיב אינו מוסמך לקבוע כיצד יחושב מחזור הבסיס לתכנית
23 1192 או להטיל מגבלות, שכלל לא נקבעו על ידי מרכז ההשקעות בכתב האישור.

24 109. אין כל בסיס לטענת המשיב באשר למידע החסר שנמסר למרכז השקעות; המידע
25 והדיווחים היו מלאים ושלמים, ובכל מקרה מדובר בטענה שיש בה משום הרחבת
26 חזית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 טענות המשיב בתמצית
- 2 110. בניגוד לטענת המערערות, לא חל בשנת 2008 כל שינוי מהותי בפעילות הייצור
3 והמכירות של התרופה על ידי טבע, אלא רק ב"שיטת הדיווח". בעוד שבעבר מכרה
4 טבע את תרופת הקופקסון לאוונטיס במחיר מופחת – מחיר המשקף 55% ממחיר
5 המכירה לצרכן הסופי, וזאת בהתחשב בעלויות המכירה, השיווק וההפצה (דיווח
6 לפי הרווח "נטו"), החל משנת 2008 שינתה טבע את שיטת הדיווח והחלה לדווח על
7 ההכנסות ממכירת הקופקסון לפי מחיר המשקף קרוב ל-100% ממחיר המכירה
8 לצרכן הסופי (דיווח לפי מחיר "ברוטו"), כאשר הגידול בהוצאות בא לידי ביטוי
9 בסעיף "הוצאות מכירה ושיווק". חישוב הגידול במחזור על בסיס המחיר החדש,
10 יוצר עיוות בחישוב "יחס המחזורים" ובחלוקת ההכנסה החייבת לחלקי המפעל
11 השונים.
- 12 111. בניגוד לטענת המערערות לפיה הגידול במחזור המכירות תואם את הסיכונים
13 הנוספים שטבע לקחה על עצמה, כביכול, הרי שבפועל לא היה שינוי כה מהותי
14 ברווחיה של טבע, שכן במקביל לגידול במחזור המכירות, גדלו גם הוצאות המכירה
15 והשיווק שלה.
- 16 112. על מנת לחשב את הגידול הנכון במחזור שמקורו בתוכנית המאושרת על בסיס מכנה
17 משותף אחיד, יש להתאים גם את מחזור הבסיס לשיטת הדיווח החדשה ולקבוע את
18 מחזור המכירות הממוצע בשנים 2002 ו-2003 בסכום המשקף 100% ממחיר
19 המכירה לצרכן הסופי באותן השנים, ולחילופין, באמצעות הקטנת המחזור בשנה
20 השוטפת והתאמתו למחיר הישן.
- 21 113. החלטת המשיב בשומה אך מיישמת את העקרונות שנקבעו על ידי מרכז ההשקעות
22 בהתחשב בשיטת הדיווח החדשה, והיא לפיכך בסמכותו.
- 23 114. המערערות לא מסרו מידע מלא למרכז השקעות הון. כך, במהלך הליך ההוכחות
24 התברר שלמרות שהמערערות ידעו היטב כבר בשנת 2001 שההסכם עם חברת
25 השיווק לא יוארך, וכי מחזור ההכנסות של טבע צפוי לגדול משמעותית, הן לא טרחו
26 ליידע בכך את מרכז ההשקעות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 בהתייחס לטענת המערערות לפיה התשלום לאוונטיס מהווה "עמלה נוספת" עבור
2 השירותים שניתנו בעבר, ולא פיצוי בגין הפסקת שיתוף הפעולה, הרי שאין זה ברור
3 מדוע בתקופה בה העניקה אוונטיס את השירותים נגרע חלקה ממחזור המכירות של
4 טבע, ואילו עתה טוענת טבע שאין לעשות כן.
- 5 המחלוקת בעניין תרופת הקופקסון - דיון והכרעה
- 6 116. בנוגע לתרופת הדגל של טבע, הקופקסון, המיועדת לטיפול במחלת טרשת העורקים,
7 נחתמו בשנת 1995 בין טבע ובין אוונטיס מספר הסכמים (צורפו כנספחים 1-4
8 לתצהירה של גב' אתי מיטרני מטעם המערערות), שעניינם שיווק, מכירה והפצה של
9 התרופה בארצות הברית ובקנדה. על פי הסכם ההפצה, שתוקפו לעשר שנים, טבע
10 מכרה לאוונטיס את הקופקסון, באמצעות טבע ארה"ב, חברת בת של טבע, וזאת
11 בתמורה למחיר השווה ל-55% מסך המכירות נטו של התרופה (להלן: "**המחיר**
12 **הישן**").
- 13 117. ביום 13.2.2001 נחתם הסכם חדש בין הצדדים (צורף כנספח 5 לתצהיר מיטרני) ובו
14 נקבע כי שיתוף הפעולה בין החברות יסתיים ביום 31.3.2008, כי כל פעולות השיווק
15 וההפצה בארה"ב וקנדה יועברו לחברת בת של טבע, הגם שטבע תמשיך לשלם
16 לאוונטיס תשלום נוסף בשיעור של 25% מההכנסות נטו ממכירת הקופקסון
17 בארצות הברית במשך תקופה של שנתיים. לפיכך, משנת 2008 ואילך מכרה חברת
18 הבת של טבע את התרופה ישירות לצרכנים בארה"ב, ואילו טבע קיבלה בתמורה
19 100% מסך המכירות נטו בניכוי עלויות הפצה ובהתאם לעבודת חקר מחירי העברה
20 (להלן: "**המחיר החדש**").
- 21 118. ביום 1.7.2004 קיבלה טבע ממרכז ההשקעות אישור ביצוע לתכנית מספר 1192
22 להרחבה של המפעל לייצור תרופת הקופקסון, ובו נקבע כי שנת 2004 תהא "שנת
23 ההפעלה" ו-"מחזור הבסיס" ייקבע כמוצע מחזורי המכירות של תרופת הקופקסון
24 בשנת 2002, ואילו ביום 15.11.2004 תוקן האישור ונקבע כי מחזור המפעל בשנת
25 הבסיס ייקבע על פי ממוצע מחזורי המכירות של תרופת הקופקסון בשנים 2002 ו-
26 2003.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 הצדדים נחלקו בשאלת היקף הטבת המס לה זכאית טבע בגין הכנסותיה ממכירת
2 הקופקסון, הטבה הנגזרת מהגידול בהכנסות החברה הנובע מההשקעה על פי
3 התכנית המאושרת, תוך עריכת השוואה בין "מחזור הבסיס" והמחזור בשנה
4 השוטפת. במוקד המחלוקת עומדת העובדה כי קיימים, כאמור, שני מחירים
5 רלוונטיים – המחיר הישן והמחיר החדש. עמדת המשיב היא כי לצורך בדיקת
6 הגידול בהכנסות וקביעת היקף ההטבות יש להביא את שני המחזורים לכדי "מכנה
7 משותף אחיד". מנגד, טוענות המערערות כי המשיב מתבסס על הנחה שגויה לפיה
8 לא חל שינוי מהותי באופי הפעילות בתקופת ההתקשרות עם אוונטיס ולאחריה.
- 9 מסגרת ההתקשרות בין טבע ואוונטיס פורטה על ידי הגב' מיטרני, ששימשה
10 כמנהלת הכספים של חטיבת הקופקסון בטבע בין השנים 2001-2010, ואלו עיקריה:
- 11 - הסכם שיתוף הפעולה מיום 28.2.1995 שנחתם בין טבע, טבע ארה"ב, אוונטיס
12 וחברת בת של אוונטיס (להלן: "**הסכם שיתוף הפעולה**").
- 13 - הסכם הפצה מיום 7.3.1995 בין טבע ארה"ב לאוונטיס, במסגרתו נקבע כי
14 אוונטיס תמכור ותפיץ באופן בלעדי את הקופקסון בארצות הברית ובקנדה
15 (להלן: "**הסכם הפצה**"). תקופת ההסכם נקבעה ל-10 שנים מתאריך השקת
16 הקופקסון (החל משנת 1998), כאשר לצדדים ניתנה אפשרות להאריך את
17 תחולת ההסכם בשנתיים נוספות. בתום התקופה נקבע כי טבע תחל לשווק
18 ולמכור את הקופקסון בעצמה.
- 19 - הסכם שותפות מיום 7.3.1995, לפיו הוקמה שותפות בין טבע ארה"ב ואוונטיס
20 (להלן: "**השותפות**"), באמצעותה בוצעו פעולות השיווק של הקופקסון.
21 במסגרת זו התחייבו הצדדים, בין היתר, לשאת בחלקים שווים בעלויות
22 והוצאות הכרוכות בפעילות השותפות.
- 23 - הסכם שירותים מיום 7.3.1995 במסגרתו הוסכם כי השותפות שהוקמה כאמור,
24 תספק לאוונטיס שירותים שונים בקשר עם שיווק הקופקסון בארצות הברית
25 בתמורה לתשלומים שנקבעו בהסכם.
- 26 - הסכם ארגון מחדש מיום 13.2.2001 (להלן: "**הסכם ארגון מחדש**") במסגרתו
27 נקבע כי שיתוף הפעולה יסתיים ביום 31.3.2008 (בחלוף 10 שנים ממועד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ההפצה), כאשר מאותו מועד לקחה על עצמה טבע (באמצעות חברת בת) את
2 השיווק, ההפצה והמכירה של הקופקסון בארה"ב. עוד נקבע בהסכם זה כי
3 לאחר סיום ההתקשרות תמשיך ותשלם טבע לאוונטיס עמלה נוספת בשיעור של
4 25% מההכנסות נטו ממכירת הקופקסון בארצות הברית במשך תקופה של
5 שנתיים.
- 6 121. הקופקסון הייתה תרופת המקור הראשונה שפותחה על ידי טבע. לטענת המערערות,
7 בהתחשב במכלול הסיכונים והסיכויים, ומאחר שטבע הייתה חסרת ניסיון בשיווק
8 ומכירת תרופות מקור (להבדיל מתרופות גנריות), היא ביקשה להיעזר בחברה
9 בינלאומית ותיקה בעלת יידע בתחום. לפיכך, טבע התקשרה במערכת הסכמית עם
10 חברת אוונטיס, שביסודה הוסכם כי טבע תמכור לאוונטיס את התרופה במחיר
11 השווה לסך 55% מסך המכירות נטו, ואילו אוונטיס היא שתמכור את התרופה בשוק
12 האמריקאי והקנדי. לאחר מספר שנים, הופסק שיתוף הפעולה בין טבע ובין
13 אוונטיס, ותרופת הקופקסון נמכרה ישירות על ידי טבע (באמצעות טבע ארה"ב),
14 כך שבידי טבע נותר כמעט 100% מסך המכירות נטו. מחזור הבסיס חושב, כאמור,
15 בשלב שבו התקיים שיתוף הפעולה בין טבע לאוונטיס והתרופה נמכרה על ידי טבע
16 במחיר השווה ל-55% מסך המכירות נטו, ואילו את המחזור השוטף – לצורך בחינת
17 הגידול במחזורים וקביעת היקף הטבת המס – יש לחשב בשלב שבו התרופה נמכרת
18 על ידי טבע במחיר השווה לכמעט 100% מסך המכירות נטו.
- 19 122. במסגרת השומה קבע המשיב כי על מנת לחשב את הגידול במחזורים, לצורך קביעת
20 היקף ההטבה, יש להביאם לכדי מכנה משותף, דהיינו יש להתאים את מחזור
21 הבסיס לשיטת הדיווח החדשה, שלפיה מדווח המחזור השוטף, או, לחילופין,
22 להתאים את המחזור השוטף לשיטת הדיווח הישנה, שלפיה חושב מחזור הבסיס.
23 רק בדרך זו, כך טען, ניתן להגשים את כוונת המחוקק ולבחון את "הגידול האמיתי"
24 בהכנסות, הזכאי להטבת המס.
- 25 123. גישתו העקרונית של המשיב בדבר הצורך להביא את המחזורים לכדי מכנה משותף
26 אחיד, מקובלת עליו. ברור הדבר ש"לא ניתן להשוות מלפפונים לעגבניות". עם
27 זאת, השומה מתבססת על הנחה אחת ויחידה ולפיה השינוי שעשתה טבע בקשר
28 למכירת הקופקסון ושיתוף הפעולה שהיה לה עם אוונטיס, הוא שינוי בשיטת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 הדיווח – משיטת דיווח "נטו" לשיטת דיווח "ברוטו" - וכי לא חל שינוי מהותי
2 בפעילות. סבורני כי מחומר הראיות שבפניי עולה אחרת.
- 3 .124. שוכנעתי כי קיים שוני מהותי בין מידת מעורבותה של טבע בפעולות השיווק,
4 ההפצה והמכירה של הקופקסון בין שתי התקופות – תקופת שיתוף הפעולה עם
5 אוונטיס לתקופה שלאחר מכן, בה נטלה טבע את מלוא האחריות, הסיכונים
6 והסיכונים בנוגע לפעולות אלו. בניגוד לעמדת המשיב, איני סבור כי מדובר אך ורק
7 בשינוי "שיטת הדיווח". אכן, רק לאחר שהסתיימה תקופת שיתוף הפעולה עם
8 אוונטיס כללה טבע את העלויות הקשורות לפעולות הנ"ל בדיווחיה, אך רק החל
9 בתקופה זו היא גם זו שנשאה באחריות לאותן פעולות. למעשה, נכון יהיה לומר כי
10 בתקופת שיתוף הפעולה שבין טבע לאוונטיס, הייתה אוונטיס הלקוח היחיד של טבע
11 בכל הקשור למכירת תרופת הקופקסון, כאשר אוונטיס היא זו שניהלה באופן בלעדי
12 את המשא ומתן וקביעת המחירים אל מול הגורמים הרלוונטיים, וכאשר הקופקסון
13 היה מוצר אחד מתוך סל המוצרים שלה.
- 14 .125. לפיכך, בשנים בהם התקיים שיתוף הפעולה האמור, לרבות בשנים 2002 ו- 2003
15 שעל פיהם נקבע מחזור הבסיס, המחזור של טבע ממכירת תרופת הקופקסון יכול
16 להתייחס אך ורק לתמורה ששולמה לה על ידי אוונטיס, ולא לכל תמורה אחרת או
17 נוספת שהופקה על ידי אוונטיס עצמה. לעומת זאת, לאחר שהסתיים שיתוף
18 הפעולה, הרי שבמקום לקוח אחד עומדת עתה טבע בפני לקוחות רבים (הכוונה
19 לחברות הביטוח האמריקאיות; ראו עדות הגב' מיטירני בפרוטוקול מיום 25.9.2019
20 עמ' 45 ש' 25-29, וכן עמ' 47 ש' 27-28). לפיכך, הגידול במחזורים בין שתי תקופות
21 אלו אינו נובע משינוי "שיטת הדיווח" גרידא, אלא משינוי באופי פעילותה של טבע
22 בכל הקשור לתרופת הקופקסון, ואין מקום להתעלם משינוי זה כאשר אנו נדרשים
23 לבחון את הגידול במחזורים בעקבות ההשקעה המאושרת ולצורך קביעת היקף
24 ההטבה.
- 25 .126. איני מתעלם מהעובדה כי בהסכם הארגון מחדש שנחתם בשנת 2001 נקבע כי
26 השותפות תפורק וכי החל משנת 2002 פעילות השיווק תבוצע על ידי טבע (באמצעות
27 חברה בת), כאשר כתוצאה מכך פחת חלקה של אוונטיס (באחוזים) מסך המכירות
28 נטו. עם זאת, הגב' מיטירני הסבירה כי הסיכונים המהותיים בהקשר זה אינם
29 מצויים בפעולות השיווק, אלא במערך ההפצה והמכירות מול הלקוחות, ובכלל זאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 סיכונים משפטיים שונים הקשורים להפצת התרופה (עמ' 43 ש' 10 – 12 ; עמ' 46 ש' 8 – 31). דבריה אלו של גב' מיטרני נראים בעיני ולא מצאתי כי עלה בידי המשיב
2 להפריכם. למעשה דברים אלו מקבלים חיזוק מסוים מההתרחשויות שאירעו
3 בהמשך הדרך לחברת טבע והתביעות המשפטיות בפניהם ניצבה (ראו עדות מיטרני
4 בעמ' 41 ש' 8 – 12 וכן בעמ' 50 ש' 14 - 19). באותה מידה אין בידי לקבל טענתו של
5 המשיב כי יש לקבוע שהשינוי המהותי חל בשנת 2002 נוכח הגידול בחלקה של טבע,
6 על חשבון אוונטיס, בסך המכירות נטו, וזאת בעקבות העברת מערך השיווק אליה
7 בשנת 2002. לטעמי, אין בשינוי באחוזי הריווח משום שינוי מהותי המצדיק לערוך
8 התאמה במחזוריים על מנת להביאם ל"מכנה משותף אחיד", במיוחד מקום שבו
9 נטען, והדבר לא נסתר, כי בסופו של יום ממילא לא היה בסכומים ששולמו לטבע
10 תמורת פעולות השיווק כדי לכסות את הוצאותיה בשנים הראשונות שבה שווקה
11 התרופה (עדות מיטרני, עמ' 43 ש' 19 – 27 ; עמ' 48 ש' 17 – 25).
- 12
- 13 127. טוען המשיב בשומתו החילופית, כי בכל מקרה אין להביא בחשבון המחזור השוטף
14 את התשלום הנוסף ששולם לאוונטיס – דהיינו תשלום בשיעור של 25% בתקופה
15 של שנתיים לאחר סיום שיתוף הפעולה - שכן מדובר בפיצוי עבור הפסקת שיתוף
16 הפעולה, ולא, כטענת המערערות, "עמלה" בגין מאמציה ופועלה של אוונטיס בעבר.
17 עמדתו של המשיב בנקודה זו נראית לי עדיפה על פני זו של המערערות. אכן, הסכם
18 הארגון מחדש לא הביא לקיצור תקופת שיתוף הפעולה כפי שנקבעה מראש בין
19 הצדדים, כאשר אף התשלום בשיעור 25% ששולם לאוונטיס בשנתיים הראשונות
20 שלאחר הפסקת שיתוף הפעולה עוגן בהסכם המקורי (סעיף 11.3 להסכם השותפות ;
21 ראו גם סעיפים 44 ו-47 לתצהיר צפורי וכן עדות מיטרני בעמ' 49 ש' 10-3). עם זאת,
22 בסופו של יום תשלום זה, המכונה בהסכם משנת 2001 כ-Payment of Termination Amount (סעיף 5(u)), שולם לרגל הפסקת ההתקשרות, ולא הוברר
23 עד תום – והדבר נזקף לחובת המערערות - על שום מה שולם וכיצד חושב. ההסבר
24 שניתן על ידי המערערות לפיו אוונטיס לא הייתה משקיעה משאבים בשיווק והפצת
25 התרופה, אלמלא היה מובטח לה זמן "קבוע וקשיח" מראש לקבלת העמלה (סעיף
26 26 לתצהיר מיטרני), או כי שיווק והפצת התרופה בשנים הראשונות גרר הפסדים
27 משמעותיים (עדות מיטרני בעמ' 43 ש' 19-27), עדיין אינו מבהיר על שום מה לא היה
28 די בעמלה ששולמה בתקופת עשר השנים של שיתוף הפעולה. מכל מקום, תיארו של
29

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
 טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 תשלום זה כ"פיצוי" בגין הפסקת הפעילות, נראה על פניו כתיאור נכון יותר, ובכל
 2 מקרה נכון יותר מתיאורו כתשלום עבור פעולות העבר.
- 3 יתר על כן, ועיקר, אם אמנם מדובר בעמלה המשולמת לאוונטיס בגין פעילותה
 4 בעבר, מה בין עמלה זו לבין החלק מתוך סך המכירות נטו שנותר בידה של אוונטיס
 5 בתקופת שיתוף הפעולה, ומדוע רק את אותה עמלה, המשולמת לאחר סיום שיתוף
 6 הפעולה, אין לגרוע מהכנסתה של טבע לצורך בחינת הגידול במחזור, כפי טענתה?
 7 אציין בהקשר זה כי לא נטען על ידי המערערות כי יש ליחס לטבע את הכנסתה של
 8 אוונטיס בתקופת שיתוף הפעולה.
- 9 129. אוסיף כי העובדה שעל פי כללי החשבונאות המקובלים יש לסווג את התשלום הנוסף
 10 לאוונטיס כעמלה, כפי שנטען על ידי המערערות וכפי שהתשלום סווג בפועל
 11 בדוחותיה הכספיים של טבע, אף היא אינה משנה את המסקנה האמורה. בסופו של
 12 יום, והדבר נכון במיוחד כשמדובר בתשלום לרגל סיום התקשרות, לא הכינוי שנתנו
 13 הצדדים לתשלום, ולא סיווגו לפי כללי החשבונאות, הוא שיקבע את אופיו לצורכי
 14 מס. במקרה שלנו, נדרשים אנו לבחון את הגידול במחזור בעקבות ההשקעה
 15 המאושרת. כספים המשולמים לצד ג', שכתוצאה מהם נותרת בידי החברה, שביצעה
 16 את ההשקעה, הכנסה נמוכה יותר, אין מקום להביאם בחשבון לצורך בדיקת הגידול
 17 במחזור. לא למותר לציין כי איני מקבל בעניין זה את טענת המערערות – ככל שהיא
 18 אמנם נוגעת לשומתו החלופית של המשיב - כי הסמכות לקבוע התאמות במחזור
 19 מסורה למרכז השקעות בלבד, שכן ברור שאין מדובר בשינוי כלשהו של החלטת
 20 מרכז השקעות, אלא ביישומה תוך התחשב בהכנסתן האמיתית של המערערות.
- 21 130. סוף דבר - מקבל אני את טענות המערערות באשר לאופן חישוב הגידול במחזורים,
 22 ודוחה את עמדתו של המשיב בשומתו העיקרית לפיה יש לבצע התאמה במחזורים
 23 לאור השינוי במחיר שבו נמכרה תרופת הקופקסון. עם זאת, מקבל אני את שומתו
 24 החלופית של המשיב לפיה יש להפחית מהמחזור את התשלום הנוסף ששולם
 25 לאוונטיס לאחר סיום שיתוף הפעולה עמה.
- 26 131. נוכח מסקנתי דלעיל, איני רואה מקום להידרש לטענות הנוגעות להיקף המידע
 27 שמסרו המערערות למרכז השקעות, מה גם שבעניין זה מקובלת עליי טענתן כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 מאחר שהדבר עלה רק במסגרת חקירתה הנגדית של גבי מיטרני, מדובר בהרחבת
2 חזית אסורה.
- 3 **חישוב יחס המחזורים באסיא:**
- 4 132. ביום 31.12.1999 התמזגו אסיא וחברת טבע טק בע"מ. בעקבות המיזוג נוצר הצורך
5 לפצל את "מחזורי הבסיס" של תכניות ההשקעה שהיו קיימות בחברות המתמזגות,
6 בין מפעליהן השונים.
- 7 133. ביום 2.9.2002 קיבלו החברות את טיוטת אישור "מיזוג חברות אסיא וטבע-טק"
8 (נספח ט') לתצהיר הגב' צפורי. יצוין כי אסיא צירפה את טיוטת המיזוג לדוחותיה
9 הכספיים שהוגשו למשיב והסתמכה עליה כאישור להעברת ההטבות משתי החברות
10 לחברה הממוזגת. מכל מקום, הצדדים אינם חלוקים בדבר תחולתה של הטיוטה).
11 בסעיף 3 לטיוטה נקבע כי מחזור החברה ייוחס לכתבי האישור כדלקמן:
- 12 **3.1.1 תכניות שיופעלו החל בשנה הראשונה שלאחר המיזוג**
13 **ואילך, ראשית ייוחס חלק מהמחזור של חברת אסיא הממוזגת**
14 **(להלן: "המחזור המאוחד") לכתבי האישור של תכניות אשר**
15 **יוענקו/או הופעלו החל מהשנה הראשונה לאחר המיזוג (ביניהן**
16 **תכנית טבע טק ג' המאוחדת). ייוחס זה ייעשה בהתאם לכללים**
17 **הקבועים בסעיף סעיף 74 לחוק" (כלומר בהתאם למחזורים של**
18 **השנה שקדמה לשנת ההפעלה – ש.ב.).**
- 19 **3.1.2 תכניות שהופעלו לפני מועד המיזוג - יתרת המחזור**
20 **המאוחד שלא ייוחס לתכניות כאמור בסעיף א לעיל (להלן:**
21 **"יתרת המחזור") תיוחס לכתבי האישור של אסיא וטבע טק**
22 **אשר הוענקו והופעלו טרם יום המיזוג בדרך הבאה: "...יתרת**
23 **המחזור מכאן ולהבא תחולק בין מפעלי אסיר וטבע טק לפי יחס**
24 **המחזורים בין שתי החברות בשנת 1999, כאשר פיצול יתרת**
25 **המחזור ייעשה בהתאם לחלק היחסי של כל חברה בסך כל**
26 **המחזור המשותף של שתי החברות ערב המיזוג".**
- 27 134. טרם המיזוג הופעלו בשתי החברות המתמזגות תכניות ההשקעות הבאות: בחברת
28 אסיא תכנית 654 שהופעלה בשנת 1998 ועל פיה זכאית אסיא לפטור ממס עד לשנת
29 2009; בחברת טבע טק תכנית 372 שהופעלה בשנת 1999 ועל פיה זכאית טבע טק
30 לפטור ממס עד לשנת 2010.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

135. ביום 7.7.2004 ניתן אישור מאת מרכז ההשקעות לביצוע תכנית 535 (תכנית טבע
 2 טק ג' המאוחדת הנזכרת לעיל) ובו נקבע כי שנת ההפעלה לתכנית תהא שנת 2001,
 3 וכן נקבע מחזור הבסיס לשנת 2000, הוא המחזור בשנה שקדמה לשנת ההפעלה.
136. כתוצאה מהמיזוג בין שתי החברות עלתה השאלה כיצד יש לפצל את מחזור הבסיס
 4 של תכנית 535 בין תכנית ההשקעה של אסיא, לבין תכנית ההשקעה של טבע טק,
 5 וזאת לצורך חישוב "הפרש ההרחבה" של כל אחת מהן (למשמעותו ונפקותו של
 6 הפרש ההרחבה ראו למשל ע"מ (מחוזי חיפה) 10-10-26574 **מתפרות ליאור בע"מ נ'**
 7 **פקיד שומה חיפה** (1.3.2012)). יוער כי למחלוקת זו השלכה על השאלה האם יתרת
 8 המחזור תיוחס לתכנית הזכאית להטבה בשנת 2010 (תכנית 654), או לתכנית שכבר
 9 אינה זכאית להטבה בשנה זו (תכנית 372).
 10
137. לעמדת המערערות, לצורך פיצול המחזור יש להחיל את הוראות סעיף 3.1.1
 11 לטיוטה, כפי שהן אף עשו בפועל. לטענתן, בשל העובדה שעל פי כתב האישור שנת
 12 ההפעלה של תכנית 535 היא שנת 2001, הרי שלצורך פיצול המחזור יש להחיל את
 13 הוראות הסעיף הנ"ל, ולהתחשב במחזוריהן של אסיא וטבע טק בשנת 2000, היא
 14 השנה שקדמה לשנת הפעלתה של התכנית.
 15
138. לעמדת המשיב, יש לפצל את יתרת המחזור בין טבע טק לאסיא, בהתאם לנוסחה
 16 שנקבעה בסעיף 3.1.2 לטיוטה, דהיינו לפי יחס המחזורים בין שתי החברות בשנת
 17 1999. לטענתו, מאחר ששתי התוכניות הופעלו טרם המיזוג, הרי שלצורך קביעת
 18 "הפרש ההרחבה" של תכניות אלה יש ליישם את הסעיף הנ"ל, המתייחס לאופן
 19 חלוקת יתרת המחזור המאוחד, בין תכניות שהופעלו בטרם המיזוג.
 20
139. דעתי בעניין זה כדעת המשיב. במקרה שלפנינו אין מחלוקת לגבי מחזור הבסיס של
 21 תכנית 535 שאכן הופעלה לאחר מועד המיזוג. המחלוקת נוגעת לאופן שבו יש לפצל
 22 את מחזור הבסיס הנ"ל בין שתי התוכניות שהופעלו בטרם המיזוג, ובעניין זה
 23 קובעת טיוטת האישור באופן מפורש כי יש לבחון את מחזורי החברות בשנת 1999.
 24 איני סבור כי החלטת המשיב בעניין זה מהווה חריגה מסמכותו ומנוגדת להחלטת
 25 מנהלת מרכז השקעות באשר לקביעת שנת ההפעלה (סעי' 235 – 236 להודעה
 26 המפרשת את נימוקי הערעור), באשר אין מחלוקת לגבי שנת ההפעלה של תכנית
 27 535, אלא המחלוקת נוגעת לאופן יישום טיוטת האישור ביחס לאותה תכנית,
 28

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

1 ובעניין זה האופן בו מפרש אותה המשיב נראה לי תואם את לשון הטיוטה ואת
2 מטרתה.

3 **ייחוס הוצאות מחקר ופיתוח:**

4 140. בדוחות טבע לשנות המס נכללו הוצאות מו"פ בסך כולל של כ- 1,868,000,000 דולר.
5 לעמדת טבע, הוצאות מו"פ, שאין ליחסן במישרין להכנסותיה המוטבות ממכירת
6 תרופות המקור (הקופקסון והאזילקט), ניתן ליחסן להכנסות אחרות (החייבות
7 במס) לפי בחירתה, ואילו לעמדת המשיב יש לנכות את הוצאות המו"פ מכל
8 הכנסותיה של טבע בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה. לטענתו, הוצאות המו"פ של טבע
9 נוגעות הן לתחום התרופות הגנריות (חטיבה גנרית "ותיקה", לה ייחסה טבע כ-95%
10 מכלל הוצאות המו"פ, וחטיבה גנרית "חדשה") והן לתחום תרופות המקור, ולא
11 בכדי ייחסה טבע את רובן ככולן של הוצאות המו"פ לחטיבה הגנרית הוותיקה, ולא
12 ליתר החטיבות, וזאת במטרה להקטין את הכנסתה החייבת במס.

13 141. לטענת טבע, עמדת המשיב אינה עולה בקנה אחד עם לשון סעיף 20א לפקודה ועם
14 תכליתו, דהיינו לעודד השקעה במחקר ופיתוח בישראל. לטענתו, גישת המשיב
15 משמעה כי טבע לא תוכל ליהנות מהטבת המס ביחס לכ-75% מסכום הוצאות
16 המו"פ, וזאת בניגוד להלכה לפיה יש לאמץ פרשנות מרחיבה ולא פרשנות מצמצמת
17 בכל הנוגע לחוקי העידוד. כמו כן היא טוענת כי סעיף 20א לפקודה הוא דין מיוחד
18 שאינו מטיל כל מגבלה על אופן ניכוי הוצאות המו"פ, ולפיכך ייחוס ההוצאות נתון
19 לשיקול דעתה. לטענתה, רק חלק שולי מהוצאות המו"פ קשור לפעילות החברה
20 ביחס לתרופות המקור, וזאת מהטעם ששיקר המחקר והפיתוח בנוגע למוצרים אלה
21 הסתיים לפני שנים רבות, כך שמרבית הוצאות המו"פ לא קשורות לפעילות
22 האמורה, אלא לפעילותה התעשייתית ובכל מקרה אין להחיל את סעיף 18(ג)
23 לפקודה באופן שבו נהג המשיב.

24 142. אקדים ואומר כי בסוגיה זו ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (ע"מ
25 63434-03-17 עורב טכנולוגיות בע"מ נ' פקיד שומה חולון (25.3.2020)) (להלן: "עניין
26 עורב"), ומוצא אני לנכון להצטרף לאמור בפסק הדין, לנימוקיו ובעיקר למסקנתו,
27 לפיה יש לייחס את הוצאות המו"פ לכלל ההכנסות, וכי אין בסיס לעמדה לפיה ניתן
28 ליחסן לפי שיקול דעת החברה. אוסיף כי לא מצאתי ממש בטענת טבע כי אין להחיל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 בעניינה את שנפסק בעניין **עורב** על שום סכומי הוצאות המו"פ הגבוהים הנדונים
2 כאן וההשלכות המשמעותיות לכך. ברי, כי דין אחד לכל הנישומים, גדולים כקטנים,
3 וכי היקף הסכומים אין בו כדי לשנות מן המסקנה המשפטית. בעניין זה אף העיר
4 המשיב, ובצדק העיר, כי המערערות בחרו לציין את סכומי הוצאות המו"פ, אך לא
5 את היקף ההכנסות והיקף הטבות המס שהן מקבלות.
- 6 143. סעיף 20א(א)(1) לפקודה קובע ברישא שלו כהאי לישנא:
- 7 **"בקביעת הכנסתו החייבת של אדם, שהוציא הוצאות, כולל**
8 **הוצאות הון, למחקר מדעי בתחומי התעשייה, החקלאות,**
9 **התחבורה או האנרגיה שאושר לענין זה בידי מי שהסמיך השר**
10 **הממונה על המשרד שבתחום פעולתו נוגע המחקר, יותר לו ניכון**
11 **מכלל הכנסתו בשנת המס שבה שולמו ובלבד שנתקיימה אחת**
12 **מאלה...:**
- 13 144. מסעיף 20א(א) לפקודה עולה בבירור כי הוצאות המו"פ באות כחלק מקביעת
14 ההכנסה החייבת של הנישום ודינן כדין כל הוצאה אחרת (ראו גם סעיף 25 לפסק
15 הדין בעניין **עורב**). כמו כן, הסעיף נוקט במילים **"מכלל הכנסתו בשנת המס"**,
16 משמע כי יש לנכות את הוצאות המו"פ מכלל ההכנסות של הנישום ולא רק מחלק
17 מסוים מהכנסתו על פי בחירתו.
- 18 145. בחינת תכלית החקיקה אף היא מובילה למסקנה לפיה יש לנכות את הוצאות המו"פ
19 כנגד כלל ההכנסות. המדובר בהוצאה הונית וניכוייה לפי סעיף 20א לפקודה הוא
20 בבחינת חריג לכללי ניכוי ההוצאה הרגילים. לפיכך, ושלא כגישת טבע, איני סבור
21 כי חל במקרה זה הכלל לפיו יש לאמץ פרשנות מרחיבה. מאחר שמדובר בחריג, ראוי
22 דווקא לפרשו בצמצום, ובכל מקרה – בהתאם ללשון החוק הפשוטה. ככל שמדובר
23 בהוצאות שלא ניתן ליחסן באופן ספציפי לאיזו הכנסה – והמערערות לא הוכיחו כי
24 ניתן ליחס את מרביתן ככולן של הוצאות המו"פ לחטיבה הגנרית הוותיקה כפי
25 שנהגה בדוחותיה - הרי שחל הכלל האמור בסעיף 18(ג) לפקודה ולפיו –
- 26 **"כללה הכנסתו של אדם הכנסה שלגביה נקבע שיעור מס מיוחד**
27 **או שהיא פטורה ממס (להלן - הכנסה מועדפת), הוצאות שבהן**
28 **עמד אותו אדם לשם השגת ההכנסה המועדפת יותרו לניכוי לפי**
29 **סעיף 17 רק כנגד הכנסה זו; לא ניתן לקבוע את ההוצאות כאמור,**
30 **ינוכה כנגד ההכנסה המועדפת חלק יחסי מן ההוצאות שבהן עמד**
31 **בייצור כלל הכנסתו, כיחס ההכנסה המועדפת לכלל הכנסתו; אך**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 **רשאי שר האוצר להורות על אופן חלוקה אחר של ההוצאות אם**
2 **ראה לעשות כן לפי הנסיבות".**
- 3 146. טוענת טבע כי גישת המשיב מביאה לכך כי היא "מבובזת" את הניכוי על הכנסה
4 פטורה, ובאופן זה מאבדת את יתרונות המס שהעניק לה המחוקק בסעיף 20א
5 לפקודה. על כך השיב בית המשפט בעניין **עורב**, ודבריו מקובלים עליי, כי האפשרות
6 לבחור את ההכנסה ממנה תנוכה ההוצאה, באופן המביא את יתרון המס למצב
7 מיטיבי, אמנם הוכרה בפסיקה, אך זאת רק מקום שבו החוק עצמו מעניק חופש
8 פעולה. לא כך כאשר החוק שולל חופש פעולה, וסעיף 18(ג) לפקודה, הוא אכן דוגמא
9 מובהקת למצב דברים זה, בשעה שהוא קובע כי יש לנכות את הוצאות שאינן
10 ספציפיות באופן יחסי, לרבות כנגד "הכנסה מעודפת" (ראו פרק ט' לפסק הדין
11 בעניין **עורב**, ובמיוחד פסקה 61).
- 12 147. אין בידי לקבל את טענת טבע באשר למסקנה העולה מכתבי האישור הנוגעים
13 לתרופות המקור, ולפיהם מדובר ביחידות מדידה נפרדות שיש לנהל לגביהם
14 חשבונות הכנסה והוצאה נפרדים. אין בכתבי אישור אלה כדי לשנות מהאמור
15 בפקודת מס הכנסה באשר לאופן ייחוס ההוצאות, וגם אם טבע נדרשת להגיש
16 דו"חות נפרדים ביחס לפעילות זו, עליה ליישם את הוראות הפקודה במסגרת דו"ח
17 ההתאמה למס.
- 18 148. טענתה החילונית של טבע היא כי גם אם חל בעניינה סעיף 18(ג) לפקודה והיא אינה
19 רשאית לבחור מאיזו הכנסה ינוכו הוצאות המו"פ, הרי שהיה מקום לנכותן רק
20 מהכנסתה מפעילותה התעשייתית, הכוללת הן את חטיבת התרופות הגנריות והן
21 את חטיבת תרופות המקור, להבדיל מהכנסתה הפסיבית, כגון ריבית, תמלוגים
22 ודיבידנד. אכן, הוראת סעיף 20א לפקודה, גם לגישת המערערות, מהווה דין מיוחד
23 והוא קובע כי ההוצאה תנוכה מכלל ההכנסה, ולכאורה – גם הכנסות פסיביות –
24 ואולם המשיב הוא זה הטוען כי יש להחיל את סעיף 18(ג) לפקודה, הקובע כי בראש
25 ובראשונה יש לנכות את ההוצאה מההכנסה הניתנת לזיהוי ספציפי ורק אם לא ניתן
26 לעשות כן – באופן יחסי (יצויין כי בעניין **עורב** לא עמד המשיב על טענתו לתחולת
27 סעיף 18(ג). ראו פסקה 61 הנ"ל לפסק הדין. לפיכך בית המשפט לא נדרש אליו).
28 דומה כי אף המשיב אינו חולק על כך כי הוצאות המו"פ של טבע שימשו לצורך
29 פעילותה התעשייתית, ולפיכך ראוי לייחסן לפעילות זו. כך נהג המשיב בשומתו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

1 לשנת המס 2008 (ראו סעיף 81 לתצהיר צפורי) וראוי כי יינהג באותו אופן גם בשנות
2 המס האחרות.

3 **תיאום הוצאות מימון:**

- 4 149. המשיב לא התיר בניכוי הוצאות מימון שהוצאו על ידי המערערות בקשר לרכישת
5 Barr, הוצאות הפרשי שער הקשורות למימון רכישת Ratiopharm; והפסד מעסקת
6 גידור הקשורה אף היא לרכישת Ratiopharm.
- 7 המדובר בהוצאות מימון בגין הלוואה שקיבלה טבע מאסיא לרכישת Barr,
8 בהלוואה שנתנה טבע לחברת טבע אירופה לצורך רכישת Ratiopharm כאשר
9 במקביל להכנסת הריבית תבעה טבע בניכוי, כנגד הכנסתה החייבת במס, הפרשי
10 שער שליליים שנוצרו לה בקשר לאותה הלוואה (המשיב הכיר רק בניכוי הפרשי
11 השער כנגד הכנסת הריבית), וכן בעסקת גידור שבצעה טבע בשל חשיפתה לשינוי
12 בהפרשי השער ועל מנת להגן על התחייבותה לרכישת Ratiopharm, כאשר את
13 ההוצאה שנוצרה לה בעקבות כך תבעה כנגד הכנסתה החייבת במס (ראו פירוט
14 ההלוואות בסעיפים 82 – 106 לתצהיר צפורי).
- 15 150. טוענות המערערות כי מדובר בהוצאות המותרות בניכוי, שכן הן שימשו לייצור
16 הכנסתן בשנת המס, כי ההלוואות ניטלו לצורך רכישת נכס הוני המפיק להן הכנסות
17 שוטפות, וכי מדובר בהוצאות אינטגרליות לפעילותן העסקית נוכח העובדה כי
18 רכישת החברות הזרות הביאה להרחבת פעילותה העסקית של טבע בישראל. אשר
19 להפסד מעסקת הגידור נטען כי טבע ביצעה את העסקה מתוך מטרה להגן על
20 פעילותה השוטפת מפני השינויים בשערי המטבע, ובהעדר הוראה מפורשת בפקודה
21 בדבר אופן סיווג ההוצאה מעסקאות ההגנה, הרי שסיווג הוצאות המימון יקבע
22 בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים. עוד טענו המערערות כי מאחר שמדובר
23 בשאלות משפטיות, וכי במסגרת דיוני ההוכחות, המצהירים מטעמן כלל לא נחקרו
24 בעניין זה, יש לקבל את עמדתן.
- 25 151. לא מצאתי בסיס לעמדת המערערות. הוצאות המימון שהוצאו לצורך רכישת מניות
26 חברת Barr בוודאי שאינן הוצאות פירותיות המותרות בניכוי, אלא הוצאות הוניות
27 שלכלל היותר יש להוון אותן למחירן המקורי של המניות. טענת טבע לפיה רכישת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 חברת Barr הרחיבה את פעילותה בישראל ולכן מדובר בהוצאה אינטגרלית לייצור
2 הכנסתה, נסתרת מתוך דיווחיה שלה עצמה בשעה שדיווחה כי מדובר בהוצאות
3 מימון שאינן אינטגרליות למפעלה המאושר כפי שאף אישר מזרחי בעדותו (עמ' 173
4 ש' 20-23), והיא כלל לא הוכחה. בכל מקרה ברור כי מדובר, לכל היותר, בקשר עקיף,
5 והדבר אינו שונה מכל מקרה אחר שבו נרכשת חברת בת שיש לה איזו סינרגיה עם
6 הפעילות המתבצעת בחברת האם. למעשה, וכפי שציינתי לעיל, אף המומחה מטעם
7 המערערות הודה בחקירתו כי לא ניתן להוכיח קשר, בוודאי שלא קשר ישיר, בין
8 רכישת חברת הבת ובין הגידול בפעילותה (ראו פרוטוקול עמ' 20 ש' 4 – 5).
- 9 152. הוא הדין בהוצאות הפרשי שער הקשורה להלוואה שנתנה טבע לטבע אירופה לשם
10 רכישת Ratiopharm שאף הן, על פניהן, בבחינת הוצאה הונית שיש להוון אותה
11 לעלות המניות. טענת טבע כי מדובר בהוצאה שהיא אינטגרלית לפעילותה העסקית,
12 לא הוכחה, כאשר העד מטעמה התקשה להסבירה ואף הודה כי בעקבות עסקה זו,
13 אף לא קו ייצור אחד הועבר לישראל (עמ' 173, ש' 1 – 32).
- 14 153. כיוצא בכך, אף אין להכיר בניכוי את ההפסד מעסקת הגידור לרכישת Ratiopharm,
15 שכן מדובר בפעולה במישור ההון, כאשר העד מטעמה אישר כי אין לטבע פעילות
16 עסקית נפרדת של נגזרים (עמ' 174 ש' 15-6 וכן עמ' 175 ש' 8-7, 27-33), וממילא
17 פעילות זו אינה מגיעה כדי עסק. לא למותר לציין כי טבע דיווחה על עסקת הגידור
18 הנ"ל בנפרד מיתר פעילות הנגזרים שלה (פרוטוקול עמ' 177 ש' 10-4, וכן מוצג מש/9)
19 באופן השולל אף את הטענה כי עסקת הגידור האמורה היא חלק אינטגרלי
20 מפעילותה העסקית. אשר לטענה לפיה בהעדר הוראה בדין בדבר האופן שבו יש
21 להתייחס לעסקת הגנה, יש לסווג את העסקה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים,
22 הרי שהתשובה לכך היא פשוטה: קיימת הוראה בדין בעניין זה, היא ההוראה
23 המאפשרת ניכוי הוצאה רק אם זו שימשה לייצור הכנסה בשנת המס (סעיף 17
24 לפקודה) ואילו הפסד יוכר רק אם הוא הפסד בעסק (סעיף 28 לפקודה).
- 25 154. ער אני לפסיקה אליה הפנו המערערות בנימוקי הערעור, ממנה עולה כי במקרים
26 מסוימים ניתן לראות בהוצאות מימון כחלק מ"ההון החוזר" ולהתיר אותן בניכוי
27 מההכנסה (למשל, ע"א 191/61 החברה לפיתוח טבריה בע"מ נ' פקיד שומה תל
28 אביב (31.12.1961)), לפסיקה לפיה ניתן במקרים מתאימים, ועל יסוד הכלל בעניין
29 "השקילות הכלכלית", להתיר הוצאת מימון גם אם קיים קשר עקיף בלבד בינה לבין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 15-01-57133 + ע"מ 16-02-31518 + ע"מ 17-02-29910
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

- 1 ההכנסה (למשל, ע"א 8301/04 פשמ"ג נ' פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ
2 (28.10.2007), ואף ער אני לפסיקה שבה נקבעו "מבחני העסק" (למשל, ע"א 9187/06
3 מגיד נ' פקיד שומה פתח תקווה (16.3.2009)), כאשר לטענת המערערות מבחנים
4 אלה מצביעים על כך שפעילותה הפיננסית מגיעה כדי "עסק" ולפיכך כי יש להתיר
5 לה את הוצאות המימון בניכוי. עם זאת, וכאמור, לא מצאתי כי עלה בידי המערערות
6 להוכיח כי הוצאות המימון דנן מגיעות כדי עסק, כי הן אינטגרליות לפעילותן
7 העסקית ונראה כי הדבר אף אינו עולה בקנה אחד עם דיווחיהן שלהן.
- 8 155. יתר על כן, וכפי שהבהרתי לעיל, המערערות אפילו לא הוכיחו כי היה ברכישת
9 החברות הזרות, וממילא בהוצאות המימון הקשורות אליהן, כדי להביא להגדלת
10 הפעילות וההכנסה בישראל. בסופו של יום, וכאמור, כל שנמצא בפנינו הן הוצאות
11 מימון שהוצאו לשם רכישת מניות, והכלל הוא שהוצאות מימון אלו יש לנכות כנגד
12 ההכנסות (הפסיביות) מדיבידנד, ובאין דיבידנד, ולכל היותר, להוסיפן לעלות
13 המניות (ראו סיכום ההלכות בסוגיה זו בע"א 1525-17 ארקין תקשורת בע"מ נ'
14 פקיד שומה למפעלים גדולים (28.5.2018)). בכל מקרה, בנסיבות העניין אין מקום
15 לראות בהוצאות המימון כהוצאות עסקיות כפי שטענו המערערות.

16 קנס הגירעון:

- 17 156. בסיכומי המערערות נטען כי המשיב זנח את טענתו בעניין זה וכי הוא אינו עומד על
18 הטלת קנס גירעון, שכן המשיב כלל לא התייחס לכך בתצהיריו והנושא אף לא עלה
19 בחקירתו הנגדית של העד מטעמן. ועוד הן טענו כי ממילא אין כל מקום להטיל
20 עליהן קנס גרעון בקשר עם הצווים נושא הערעורים, שכן לא נפל כל דופי בהתנהלותן
21 של המערערות בכל הקשור לשומות המס. סיכומי המשיב לא כללו התייחסות
22 כלשהי לעניין זה, וניכר כי אכן המשיב אינו עומד עוד על הטלת קנס גירעון. מכל
23 מקום אבהיר כי לא מצאתי בנסיבות העניין שהמערערות התרשלו בהכנת הדו"חות,
24 ולפיכך ממילא איני סבור שיש להטיל עליהן קנס גירעון.

25

26

27

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 57133-01-15 + ע"מ 31518-02-16 + ע"מ 29910-02-17
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים

1 סוף דבר:

2 157. במרביתן של הסוגיות שבמחלוקת קיבלתי את עמדת המשיב. במיעוטן – את עמדת
3 המערערות. כל זאת כמפורט לעיל, בהרחבה.

4 158. בשולי פסק הדין מצאתי לנכון לציין את האופן שבו נוהל הליך מורכב זה על ידי באי
5 כוח הצדדים, שלא הותירו אבן על אבן בכל אחת ואחת מהסוגיות שבמחלוקת, וכל
6 זאת במקצועיות ובכישרון, בטוב טעם וביישוב הדעת.

7 159. המערערות תישאנה בהוצאות המשיב בסכום כולל של 75,000 ₪ שישולם בתוך 30
8 יום, שאם לא כן יתווספו אליו הפרשי הצמדה וריבית החל מהיום ועד למועד
9 התשלום בפועל.

10

11 ניתן לפרסם את פסק הדין.

12

13

14 ניתן היום, כ' חשוון תשפ"ב, 26 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.

15

16 שמואל בורנשטיין, שופט

17